

בס"ד

ספר

אמרי שפר

כולל מצות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה

ומסודרים בסידור חדש ומועיל

ע"י זעירא דמן חבריא, המתחמס כנגד אורן של חכמים ומסתופף בעל ישיבה עץ חיים הכללית מנעורי

חיים מענדל שארלין

ספרא דדייני

בהרב המנוח מוה"ר אברהם שמואל זצ"ל

פעח"ק ירושלים תובב"א

שנת: "תורה צנה לנו" (דברים לג, ד) לפ"ק

מהדורה חדשה ומפוארת!

יו"ל בס"ד ע"י 'שופר' – ארגון להפצת יהדות

בני ברק

איי"ר ה'תשפ"ג (2023)

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

הלא תעשה שאינם שכיחים, ויש שכמעט אינם נמצאים כלל, אבל נוהגים בזמן הזה (וזוה לשון הרמב"ם: 'אולי יחשוב שזו מצוה שאינה נוהגת לדורות אחר שז' אומות כבר אבדו' כו').

27.....

אלו המצוות עשה שנוהג בזמן הזה לדעת הרמב"ן ז"ל להשלים רמ"ח, מה שסילק מחשבון המצוות עשה שמנה הרמב"ם ז"ל;..... 30

המצוות עשה שמנה הסמ"ג, ממה שסילק מהמצוות עשה מחשבון הרמב"ם;..... 31

מצוות עשה שמנה הסמ"ק;..... 31

מצוות עשה שמנה ספר חרדים ממנין תרי"ג שנוהג בזמן הזה;..... 32

הלאווין לדעת הרמב"ן להשלים שס"ה ל"ת שנוהג בזמן הזה..... 33

הלאווין להסמ"ג להשלים שס"ה..... 34

הלאווין להסמ"ק..... 34

הלאווין לדעת החרדים..... 34

מצוות עשה ולא תעשה שאינם נוהגים בזמן הזה..... 35

ז' מצוות דרבנן..... 37

קצת לאוין דרבנן;..... 37

ז' מצוות בני נח;..... 37

לקטתי מספר 'אור השנים' המנהגים דרבנן אשר אסמוכיה אקרא;..... 38

למען לא יהיה הדרך חלק, רשמתי איזה פרפראות מחידושי תורה הנרשם בכתבי, גם כי גמרתי בפרשת שלח, בירחא תליתאי..... 41

תוכן ענינים

הסכמות הרבנים השלושה וכו'..... 3

הקדמת הספר, להבין אמרי שפר..... 5

למען לא יהיה הנייר חלק, רשמתי איזה פרפראות משלי..... 6

בראשית;..... 6

במדבר - בכורים;..... 6

דברים;..... 7

במדבר - סוטה;..... 7

חי נושא את עצמו;..... 7

עגל משובח לסעודה רביעית;..... 7

המצוות עשה, שמחויב האדם לקיים בכל יום, ובאים בלא סבה;..... 8

מצוות עשה שבאים ע"י סיבה ושכיחים, ויש מהם שתלו באחרים;..... 9

מצוות עשה שהזמן גרמא שנוהג בזמן הזה..... 11

מצוות עשה להבית דין ולאנשים פרטים..... 12

מצוות עשה שיש פוסקים דסבירא להו, שגם בארץ ישראל בזמן הזה הם מדרבנן;..... 13

מצוות עשה שאינם שכיחים..... 14

הלא תעשה התלויים במחשבה, או בדבור פיו, ומצוי מאד לעבור ח"ו, מפני שאין בהם מעשה..... 16

הלא תעשה תלויים במעשה..... 18

הלא תעשה שהזמן גרמא..... 24

הלא תעשה השייכים להבית דין ולאנשים פרטים;..... 25

הלא תעשה אשר מחלוקת אם בזמן הזה הם מדאורייתא בארץ ישראל;..... 26

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

ז"ל ספרא דדייני דק"ק אחינו האשכנזים יע"ו.
אשר סידר חלק תרי"ג מצות הנהוגות בזמן
הזה, והאמת כי תועלת גדול ממשיך להחרדים
לדבר ה' ומצוה להחזיק בידו, ואיסור השגת
גבול ידוע ושומע לנו ישכון בטח.

וחתמנו שלשתנו פעה"ק ירושלים ת"ו בשליש
ראשון סיון הת"ר וששים ושבע ליצירה, 'פרוב
עוז ושלום' (ברכת שים שלום בתפילת העמידה).

הצעיר שמואל נסים הי"ו

הצעיר שלום הדאיוא ס"ט¹

נאום הצעיר יצחק אשכנזי ס"ט

הסכמת הרב הגאון הגדול כו' מוה"ר חיים
שליט"א שהיה רב בק"ק הלאוטשין יע"א

ביודעי ומכירי קאמינא כמה נאים מעשיו של
הרב המובהק: "יראת ה' היא אוצרו" (ישעיה לג,
ו) מוהר"ר חיים מענדל נ"י, אשר טרח ויגע
לסדר וללקט לקוטא בתר לקוטא "מהתרי"ג
מצות" רק המצות הנהוגות בזמן הזה וסידר
אותם בסדר נכון וגם הביא איזה חידושים
מגאוני בתראי, למען לזכות את הרבים ולהפיצם
על פני הארץ, שיוכל כל איש ללמוד למעשה
ולהנות ולהיות בקי בהם, כאשר יראו בהקדמת
הרב הנ"ל שי', ומצוה גדולה לתמכו ולסעדו
ולקבל ממנו הספר הזה למען הביא ברכה
לביתו, ו: "עץ חיים היא למחזיקים בה" (משלי ג,
יח) וכו' ויתברכו בברכה, וה' יזכנו להגות
במצותיו ולקיימם וישלח לנו גואל צדק במהרה
בימינו שנוכל לקיים כל התרי"ג מצות.

הסכמות הרבנים השלושה וכו'

השלשה בתי דינין שליט"א דפה קרתא קדישא
ת"ו, פרושים וחסידים וספרדים הי"ו.

אמינא לפעלא טבא ישר, ה"ה הרב המופלג
בתורה ויראת שמים מו"ה חיים מענדל נ"י
בהרב המנוח מוה"ר אברהם שמואל זצ"ל,
ספרא דדייני מיגמר גמירי חלק 'תרי"ג מצות'
הנהוגות בזמן הזה וסידר אותם בסדר נכון,
ולסעיפים פרטים כמבואר בהקדמתו, וגם איזה
הערות, וזה יביא תועלת להיראים וחרדים
לדבר ה', לזכור את מצותיו המוטל עליו
לעבודת בוראנו יתברך שמו, על כן נבקש
מאחינו בני ישראל שיקנו ממנו את הספר הזה
כי מצוה להחזיק בידו "ותמכיה מאשר" (משלי ג,
יח) ואיסור השגת גבול ידוע,

הבתי דינין דקהלות הקודש פרושים וחסידים
הי"ו,

הבאים על החתום יום ד' כג' סיון תרסז' פעה"ק
ירושלים ת"ו

נאום חיים יעקב שפירא

ונאום משה נחום וואללענשטיין

ונאום אריה ליב בהרא"ד ז"ל

ונאום ליפמאן דוד במוהר"י ז"ל

ונאום יוסף יהודה בר"ד הלוי ז"ל

ונאום אברהם בלא"א מו"ה דוד הכהן ז"ל

גם אנחנו בית דין הבאים על החתום ראה ראינו
את כל הכתוב וביודענו ומכירנו את ידידנו
מעלת הרב המ"ו כבוד שם תפארת ר' חיים
מענדל נ"י בהרב המנוח מו"ה אברהם שמואל

¹ הערת המהדיר: אביו של הרב עובדיה הדאיה זיע"א

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

היום יום א' טו' כסלו שנת תרס"ז לפ"ק פה
ירושלם עיר הקדש תובב"א.

נאם חיים באאמ"ו שניאור זלמן זללה"ה שהיה
רב בק"ק הלאוטשין.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

ובספר יסוד ושורש העבודה (בשער השישי שער הניצוץ): שחיוב גדול על האדם להיות בקי בכל התרי"ג מצוות דרך כלל בעל פה ממש כו', וראיתי אני הקטן והדל ושמתי אל לבי לדעת סיבת הדבר שרובם אינם נוהרים בזה, וראה זה מצאתי אחת מן הסיבות: מפני שהרבה מהתרי"ג מצוות בעונותינו הרבים אינם נוהגים בזמן הזה, כי חרב בית מקדשנו, וגלינו מארצנו, על כן נמנעים מללמוד ולחזור ולהיות בקי גם בהמצוות שנוהגים בזמן הזה, ומפני זה נתעורר לבבי, ולקטתי לקוטא בתר לקוטא, מספר החינוך ומצות השם, רק המצוות הנוהגות בזמן הזה וסדרתי אותם בסדר אשר עדן לא נמצא נדפס כמתכונתו, וחלקתי את המצוות עשה בששה מפלגות, והצגתי כל אחד לבדנה:

(א) מצוות עשה הנוהגות בכל יום ובכל מניעה וסיבה.

(ב) מצוות עשה הנוהגות ושכיחות אלא שבאים על ידי סיבה, ויש מהם שתלוי באחרים,

(ג) מצוות עשה שהזמן גרמא.

(ד) מצוות עשה השייכים להבית דין ולאנשים פרטים.

(ה) מצוות עשה שיש פוסקים דסבירא להו שגם בארץ ישראל בזמן הזה הם מדרבנן.

(ו) מצוות עשה שאינם שכיחים.

וכן הלא תעשה הצבתי לבדנה, בששה מפלגות;

(א) הלא תעשה שאינם תלויים במעשה (והבאים על ידי דיבור פיו, כללתיים ג"כ במפלגה זו.

(ב) הלא תעשה התלויים במעשה.

(ג) הלא תעשה שהזמן גרמא.

בעזרת השי"ת שמו לעד ולנצח נצחים

הקדמת הספר, להבין אמרי שפר.

'דרש ר' שמלאי: 'תרי"ג מצוות נצטוו ישראל, אמר רב המנונא: 'מאי קרא? – "תִּזְרָה עֲנֵה לְנוּ מִשָּׁה" (דברים לג, ד) תִּזְרָה בְּגִימְטְרִיא כִּי הוּא תְּרִי"א הוּי? – "אָנְכִי" ו: "לֹא יִהְיֶה לְךָ" (שמות כ, ב) מפי הגבורה שמענום, שס"ה מצוות לא תעשה ורמ"ח מצוות עשה, כל המקיימם – זוכה לעוה"ב! וכל העובר עליהן וכו' (מכות כג:).

ספר יד הקטנה בהלכות תשובה (פרק ו) כתב וזה לשונו: 'צא ותפוש ובדוק שנית, אם נכנסת בגדר הראוי מהעבד להנעבד כי הן ראשית גדר העבד ליתן עיני בחינתו על כל ענין עבודתו איך, ומה, ובה, לפי חפץ ורצון הנעבד וכו', עתה-עתה 'הלא ידעת אם לא שמעת' (ע"פ ישעיה מ, כח) אשר "תרי"ג מצוות" ציוה ה' אותנו, המימך חרד לבבך ונפשך לידע את אשר ציוך ה', בוא ועבור על כל "התרי"ג מצוות" ותמצא חבילות-חבילות מצוות גמורות אשר מימך לא נתת לבך עליהם כלל, ואפשר שלא היו ידועים לך כלל אם הם מצוות כמו כו', ובודאי ברוב מהירות פתיוך אשר אולת בה, שכל ענין עבודת ה' אינם לנגד עיניך ואינם עולים על זכרוך כלל וכלל ח"ו, עד כאן לשונו בקיצור.

ובספר חרדים כתב, וראוי לכל ירא ה' להקדים כל יום לזכור בלבו ולהוציא בפיו המצוות שאפשר לו לקיים, וכן כתב הרב רבנו יוסף נחמיאש תלמיד הראש זצ"ל, היינו דכתיב: "וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'" (במדבר טו, לט) וחזר וכתב: "לִמְעַן תִּזְכְּרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֹא-לְקִיכֶם" (במדבר טו, מ) האחד לזכרם בלב, והשני לזכרם בפה.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

וְהִקְיֵצוֹת הִיא תְּשִׁיחָךְ" (משלי ו, כב) ואברך על המוגמר, 'ברוך שהחיינו וקימנו' לגמור ביום שהוכפל בו 'כי טוב', בירחא תליתאי.

דברי המסדר חיים מענדל בהרב המנוח מו"ה אברהם שמואל זצ"ל שארלין ספרא דדינו

לסדר: "וְעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי" (במדבר טו, מ) שנת: "וְזָכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'" (שם טו, לט) פעה"ק ירושלם תוב"א.

למען לא יהיה הנייר חלק, רשמתי איזה פרפראות משלי.

בראשית;

"וְלֹאֲדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אֲשֶׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוֹרְךָ בְּעֵצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (בראשית ג, יז).

אפ"ל: אני צויתך שתאמר לה רק ש: "לא תאכל ממנו" ואתה הוספת על דברי ואמרת גם: "ולא תגעו בו פן תמתנו" (בראשית ג, ז): 'כל המוסיף גורע'.

במדבר – בכורים;

"בְּחִקְרֵיבְכֶם מִנְחָה זֹדֶד־שָׂה לָהּ" (במדבר כה, כ).

ובעומר אף שהיה ג"כ מן החדש לא נאמר בו: "חֲדָשָׁה", אפ"ל: שזה רמז למאי שאמרו רז"ל: 'שיהיו דברי תורה בכל יום בעיניך כחדשים', ובשבועות נתנה התורה.

ד) הלא תעשה השייכים להבית דין ולאנשים פרטים.

ה) הלא תעשה שיש פוסקים דסבירא להו דגם בארץ ישראל הם מדרבנן.

ו) הלא תעשה שאינם שכיחים ויש שאינם מצויים כלל.

וגם המצוות עשה והלא תעשה לדעת הרמב"ן והסמ"ג והסמ"ק והחרדים, שנוהגים בזמן הזה, וגם העבתי לבדנה, המצוות עשה והלא תעשה שאינם נוהגים בזמן הזה, למען לא יחסר המזג מהתרי"ג מצוות, יז' מצוות דרבנן וקצת לאוין דרבנן, וז' מצוות בני נח, וגם לקטתי מספר 'אור השנים' המצוות דרבנן אשר אסמכוהו אקרא ותקותי כי היה יהיה לתועלת הרבים לגדולים ולקטנים.

וקראתי שמו: 'אמרי שפר' גם מטעם שבו מרומז שמי ושם חורי נ"ע, ושם יוצאי חלעי לחיים טובים, לזכות לאבי המנוח הרב אברהם שמואל ואמי מורתי פייגא רבקה, ובתי המנוחה מ' ריזא רחל נ"ע ותהיה נשמתם "צְרוּרָה בְּצִרוֹר חַיִּים" (שמואל-א כה, כט) ולהחיותם בתחית המתים במהרה בימינו אמן, ולזכות לנו נבדל לחיים ארוכים וטובים לשמי חיים מענדל (תיבת 'אמרי', ויא' אותיות מלואו עולה רס"ב כשמי) ובני ר' אברהם שמואל, ובתי מייטא, ואשתי טובא רבקה ובני נח אליהו שיחיו בעירוף גימטריא ומספר קטן.

(הציונים אותיות מרובעות הגדולות זה עיון למספר התרי"ג מצוות, והאותיות הקטנות המרובעות עיון למספר רמ"ח עשה, או מהשס"ה לא תעשה).

ואולי שגיתי בהסדרים והמפלגות שעשיתי לפי קט שכלי, כבר אמר דוד המלך ע"ה: "שְׂגִיאוֹת מִי יִבִּין" (תהלים יט, יג) ויהא רעוא מן מרא דשמיא וארעא שיקובל לרעון מנחת העני והדל, ואזכה שלא תמוש התורה והמצוות מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם, ויתקיים בי: "בְּחִתְּהֶלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

שהתחשים והאליים היו חולכין ברגליהן, והחלזון מיד היו פוצעים אותו טרם ימות כו' כי היכי דליצליל צבעיה' עד כאן לשונו (שבת צד).

וע"ג דהא היה השמיר שהוצרך לאבני חושן ואפוד, ועיין בפרוש הרמב"ם שהיא שרץ קטן חוצב האבנים כו', ומצוה ליישב².

עגל משובח לסעודה רביעית;

גמרא: 'ר' אבהו הוו עבדין ליה באפוקא שבתא עגלא תלתא כו' ואתא אריה אכלה' (שבת קיט:).

אפ"ל: אמאי אכלה אריה דידוע דסעודת מוצאי שבת הוא כנגד דוד מלכא דמשיחא, והוא נמשל לאריה, כמו שנאמר: "גור אריה יחודה"

² הערת המהדיר: שלחני בס"ד ר' אביתר מלאכי שליט"א: 'לעשות רצון המחבר זיע"א, העתקנו התירוץ לקושיא מתוך ספר שו"ת ציץ אליעזר (חלק ג), בהקדמה והביאו בשדה צופים שם (שבת צד).'

"ואעתיק בזה מחידושי אאמו"ר הרה"ג החו"ב המופלא ומופלג בתורה ויראת ה' טהורה מהור"ר יעקב גדליהו שליט"א, וזה לשונו: 'שאלני לפני הגאון הגדול האמיתי צי"ע מורנו ורבנו ר' חיים ברלין זצוקלה"ה, וזה היה לשונו הטהור:

'ראה שבת צד, על דברי המשנה: 'את חמי במטה — פטור אף על המטה'.

אומרת הגמרא: 'לימא מתניתין רבי נתן היא ולא רבנן, דתניא: המוציא בהמה חיה ועוף לרשות הרבים, בין חיה ובין שחוטין — חייב. רבי נתן אומר: על שחוטין חייב ועל חיה פטור, שהחיה נושא את עצמו. אמר רבא: אפילו תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי נתן אלא בבהמה חיה ועוף דמשרבטי נפשיהו, אבל אדם חי דנושא את עצמו — אפילו רבנן מודו'.

ראה תוספות ד"ה שהחיה נושא את עצמו וכו' וקשה לי וכו' וסיים: 'ואומר - קושיא זו אין לי תרוץ עליה.

ושאלתיה תמול במסיבת גדולי תורה ולא קבלתי תשובה. ואני אז צעיר לימים מאד, עניתי ואמרת: 'מורי ורבותי! ואני לפי ע"ד, יש לי תשובה עליה, הנה הגמרא מסיימת כאן: 'אמר רבי יוחנן: 'ומודה רבי נתן בכפות' (שבת צד). והשמיר הלא כפות היה, כדתנינן: 'תנו רבנן: 'שמיר זה בריתו פשעורה ומששית ימי בראשית נברא ואין כל דבר קשה יכול לעמוד בפניו במה משמירין אותו? פורכין אותו בספוגין של צמר ומניחין אותו באיטני של אבר מליאה סובי שעורין' (סוטה מח:).

והרי דברי התוספות שרירין וקיימין, שלא היו נושאים דבר חי, נענע לי בראשו והודה לי."

דברים;

בכורים מתחילין להביא בירחא תליתאי: "אַרְמֵי אֲבִי וַיֵּרֶד מְצַרְיָמָה וַיָּגֵר שָׁם בְּמִתֵּי מֶעֶט וַיְהִי שָׁם לְגֹזֵל גְּדוֹל עֵצִים וְרֵב" (דברים כו, ה).

אפ"ל: מפני מה רק אצל בכורים מזכיר: "אַרְמֵי אֲבִי וַיֵּרֶד מְצַרְיָמָה" ולא נמצא זה במקום אחר, דכמו שהבכורים הוא: "רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה" (דברים כו, י) כן ארמי היה הראשון שרצה לעקור את כלל ישראל הנקראים: "רֵאשִׁית תְּבוּאֹתָהּ" (ירמיה ב, ג) ונתן לנו הקב"ה כנגד זה מצות בכורים.

במדבר - סוטה;

"וְאִם לֹא נִטְמָאָה הָאִשָּׁה וְטַהַרְתָּהּ הוּא וְנִקְתָּהּ וְנִזְרְעָה זָרַע" (במדבר ה, כח) - 'שאם חיתה עקרה - נפקדה' דברי ר' ישמעאל, אמר לו ר' עקיבא: 'אם כן יסתרו כל העקרות' כו' (ברכות לא:).

ואפ"ל: 'לענ"ד דהולכים לשיטתם דפליגי: 'ר' ישמעאל אומר: "לָהּ יִטְמָא" (ויקרא כא, ג) - רשות, ור' עקיבא אומר: "לָהּ יִטְמָא" - חובה' (סוטה ג).

ומשום הכי אמר ר' עקיבא: 'א"כ יסתרו כל העקרות' לשיטתו דסבירא ליה: דחובה לקנאות, תסתרה את עצמה והבעל יהיה מחויב לקנאות, ותפקד בזרע, ור' ישמעאל לשיטתו דסבר: שרשות לקנאות א"כ אפילו תסתרה יוכל להיות שלא ירצה בעלה לקנאות, ומשום הכי אמר ר' ישמעאל, רק שאם חיתה עקרה - נפקדה.

חי נושא את עצמו;

תוספות ד"ה: 'שהחיה נושא את עצמו': 'תימא לר"י למה פטור דאי משום שהחיה מיקל את עצמו והלא אף במשא קל יותר חייב כו', ואומר ר"י: דממשכן גמרינן שלא היו נושאים דבר חי

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

(בראשית מט, ט) עיין שם ברש"י, ומשום הכי אכלה אריה דוקא.

שמעות ציעת היא ע"י סיבה באם יש לו בגד של ד' כנפות, אך כמעט כולם נזהרים בזה מפני גודל העונש המבטל, ומפני גודל השכר).

ה. ליחד השי"ת, להאמין אמונה שלמה שהוא אחד בלי שום שיתוף, שנאמר: "שִׁמְע יִשְׂרָאֵל ה' אֶל־לֵקִינוּ ה' אֶחָד" (דברים ו, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ, ובכל עת ורגע.

ו. לאהוב השי"ת בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו, שנאמר: "וְאַהֲבַתְּ אֵת ה' אֶל־לֵקִיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (דברים ו, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ ובכל עת ורגע.

ז. ללמוד תורה וללמדה, שנאמר: "וְשִׁנַּנְתָּם לְבַבְךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ" (שם ו, ו) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

ח. לקרות קריאת שמע שחרית וערבית, שנאמר: "וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ" (שם ו, ז) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

ט. לקשור תפלין על היד, שנאמר: "וּקְשַׁרְתָּם לְאָזְנוֹתְךָ עַל יְדֶיךָ" (דברים ו, ח) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

י. להניח תפלין על הראש, שנאמר: "וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ" (דברים ו, ח) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

יא. לירא את ה', שנאמר: "אֵת ה' אֶל־לֵקִיךָ תִירָא" (דברים י, כ) בכ"מ בכ"ז בכל עת ורגע בזו"נ.

יב. להתפלל בכל יום להשי"ת, שנאמר: "אֲתוּ תַעֲבֹד" (דברים י, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יג. להתדבק בחכמים ותלמידיהם, שנאמר: "וּבֹו תִדְבַק" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

המצוות עשה, שמחויב האדם לקיים בכל יום, ובאים בלא סבה;

בעזר ישראל אזור בגבורה אתחיל סדר מצוות התורה, ראשית אפרט המצוות עשה, שמחויב האדם לקיים בכל יום, ובאים בלא סבה, שסדרתי לפי קט שכלי, על פי 'מצוות השם'.

א. להאמין שיש א-לקי נמצא הממציא כל הנמצאים, שנאמר: "אֲנֹכִי ה' אֶל־לֵקִיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים" (שמות כ, ב) בכל מקום ובכל זמן בכל עת ורגע בזכרים ונקבות.

ב. לאהוב את כל אדם כגופו, שנאמר: "וְאַהֲבַתְּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ" (ויקרא, יט, יח) בכ"ז בכ"מ בזו"נ³.

ג. שהחוטא ישוב מחטאיו ויתודה, שנאמר: "וְהִתְוֹדוּ אֶת חַטֹּאתֵם" (במדבר ה, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (הערה: מ"ע של תשובה הוא מצות שס"ה עפ"י מה דאיתא (יומא כ). השט"ן גימטריא שס"ד אבל ביום הכפורים שהוא זמן תשובה לית ליה רשות לאסטוני).

ד. לעשות ציעת על כנפי בגדיהם, שנאמר: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיעַת עַל כַּנְפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיעַת הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת" (במדבר מו, לח) בכ"מ בכ"ז בזכרים. (הערה: הגם

³ הערת המהדיר: בכ"ז - בכל זמן, בכ"מ = בכל מקום, בזו"נ - בזכרים ונקבות.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- שכתב דגם פריעת חוב היא מ"ע מן התורה
דמ"ע "וְהָשִׁיב" קאי ע"כ מאי דכתיב
בפסוק).
- ז. לכסות דם שחיטה חיה או עוף הטהורים,
שנאמר: "וְשָׁפַךְ אֶת דָּמֹו וְכָסְחוּ בְּעֶפְרָר"
(ויקרא יז, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ח. לירא מאב ואם, שנאמר: "אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו
תִּירָאוּ" (ויקרא יט, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ט. להוכיח לחוטא, שנאמר: "הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת
עַמִּיתֶךָ" (ויקרא יט, יז) אפי' קטן לגדול עד
שישמע לו או עד הכאה, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- י. לירא מן המקדש, שנאמר: "וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ"
(ויקרא יט, ל) אע"פ שחרב, בכ"מ בכ"ז בזו"נ,
ובית הכנסת ובית המדרש הם ג"כ 'מקדש'
מעט.
- יא. לקום מפני שבה ולכבד ת"ח ולקום מפניו,
שנאמר: "מִפְּנֵי שִׁיבָה תִקּוּם וְהִדְרֹת פָּנֶיךָ זָקוּ"
(ויקרא יט, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יב. לצדק המאזנים ומשקלות ומדות, שנאמר:
"מֵאֲזֵנֵי צֶדֶק אָבִינוּ צֶדֶק אֵיפֶת צֶדֶק וְהִין צֶדֶק
וְהִיָּה לְקָם" (ויקרא יט, לו) בכ"מ בכ"ז
בזו"נ.
- יג. לחלוק כבוד לכהן, שנאמר: "וְקִדְשֵׁתוּ"
(ויקרא כא, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יד. לקבוע מזוזה בפתח של הבתים והשערים,
שנאמר: "וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְכֶם
וּבְשַׁעְרֵיכֶם" (דברים ו, ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- טו. לברך ברכת המזון אחר אכילה, שנאמר:
"וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" (דברים ח, י),
בכ"מ בכ"ז זכרים (ונקבות מחלוקת אם
חייבים מדאורייתא).
- טז. לאהוב את הגר, שנאמר: "וְאַהֲבַתְּם אֶת
הַגֵּר" (דברים י, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יד. לילך בדרכי השי"ת בכל היכולת, שנאמר:
"וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי" (דברים כח, ט) בכ"מ
בכ"ז בזו"נ.

(סימן: "כי י"ד על כס"ג").

מצוות עשה שבאים ע"י סיבה

ושכיחים, ויש מהם שתלוי

באחרים;

- א. לישא אשה לפרות ולרבות, שנאמר: "וַיֹּאמֶר
לְהֵם אֶל-לְקִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ"
(בראשית א, כח) (ויכוון לקיום המין) בכ"מ
בכ"ז בזכרים.
- ב. למול כל זכר בן שמונת ימים, שנאמר: "וּבֶן
שְׁמֹנֶת יָמִים יִמּוֹל לְכֶם כָּל זָכָר" (בראשית יז,
י) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
- ג. לכבד אב ואם, שנאמר: "פִּיֶדְךָ אֶת אָבִיךָ
וְאֶת אִמֶּךָ" (שמות כ, יב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ
(והנקבות כל זמן שאפשר להם).
- ד. להלוות לעניי ישראל, שנאמר: "אִם פֶּסֶף
תִּלְוָה אֶת עַמִּי" (שמות כב, כד) בכ"מ בכ"ז
בזו"נ.
- ה. לפרוק מבהמת חבירו הרובעת תחת משאו
או מן האדם, שנאמר: "כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר
שֹׁנֵא רֵיבֵן תַּחַת מְשָׁאוֹ וְחִדַּלְתָּ מֵעֹזֹב לוֹ עֹזֹב
תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (שמות כג, ה) בכ"מ בכ"ז
בזו"נ.
- ו. להשיב הגזלה שגזל, שנאמר: "וְהָשִׁיב אֶת
הַגְּזֻלָּה אֲשֶׁר גָּזַל" (ויקרא ה, כג) בכ"מ בכ"ז
בזו"נ (הערה: עי' ברדב"ז ח"ב סי' תר"י,

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

פנפֿשֿף שִׁבְעָה וְאֵל פְּלִיָּה לֹא תִתֵּן" (שם כג, כה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כח. הרוצה לגרש אשתו יגרשנה בשטר, שנאמר: "אם לא תמצא חן בעיניו פי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר פרידת ונתן בידיה ושלחה מביתו" (דברים כד, א) בכ"מ בכ"ז.
כט. שישמח חתן את אשתו שנה ראשונה תמימה, שנאמר: "ושמח את אשתו אשר לקח" (שם כד, ה) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
ל. להשיב משכון לבעליו בעת ערכו, שנאמר: "השיב תשיב לו את העבוט" (דברים כד, יב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
לא. ליתן שכר שכיר ביומו, שנאמר: "ביומו תתן שכרו" (דברים כד, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
לב. לזכור מה שעשה לנו עמלק, שנאמר: "זכור את אשר עשה לה עמלק בדרך ביצאתכם ממצרים" (דברים כה, יז) בכ"מ בכ"ז (לדעת החינוך: רק בזכרים) ועי"ש מצוה תכ"ה וצ"ע. (הערה: עי' בחינוך שכתב שלא ידענו בה זמן קבוע, ועי' במ"ח: שדעתו שזה מן המצוות התמידיות וגם נשים חייבות).
לג. להכרית זרע עמלק, אם ימצא, שנאמר: "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח" (דברים כה, יט) בכ"מ בכ"ז בזכרים (לדעת החינוך כנ"ל).
לד. שכל אחד מישראל יכתוב לו ספר תורה, שנאמר: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדוה את בני ישראל שימיה בפייהם" (דברים לא, יט) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
(סימן: ג"ל עיני ואביטה נפלאות" גו').

יז. לשחוט בהמה וחיה יעוף אם ירצה לאכול משרם, שנאמר: "וזבחת מקרקר ומצאנך אשר נתן יהוה לה פאשר צייתך" (שם יב, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
יח. לנגוש העכו"ם לפרוע חובו, שנאמר: "את הנכרי תגש" (שם טו, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
יט. ליתן צדקה לעניי ישראל, שנאמר: "פתח תפתח את ידך לאחיה לעניך ולאבינך" (שם טו, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כ. לקבור בו ביום הרוגי בית דין ושאר מתים, שנאמר: "פי קבור תקברנו ביום החוא פי קללת אלקים תלוי" (דברים כא, כג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כא. להשיב אבדה לישראל, שנאמר: "השיב תשיבם לאחיה" (דברים כב, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כב. לטעון עמו להקים המשא על הבהמה או על האדם, שנאמר: "הקם תקים עמו" (דברים כב, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כג. לעשות מעקה לגגו ולהסיר כל מכשול מביתו, שנאמר: "ועשית מעקה לגגך" (דברים כב, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כד. לישא אשה בקדושין, שנאמר: "פי יקח איש אשה ובעלה" (דברים כד, א) בכ"מ בכ"ז.
כה. ליקח רבית מעכו"ם, שנאמר: "לנכרי תשיך" (דברים כג, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כו. לקיים מוצא שפתיו, מה שקיבל עליו בנדר או שבועה או ליתן צדקה, שנאמר: "מוצא שפתיך תשמר ועשית פאשר נדרת" (שם כג, כד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
כז. שהבעל הבית יניח לפועל לאכול ממה שהוא עושה בדבר שגדולו מן הארץ, שנאמר: "פי תבא בכרם רעה ואכלת ענבים

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ח. לספור שבע שבתות תמימות, מיום הבאת העומר, שנאמר: "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה" (ויקרא כג, טו) בכ"מ. בזכרים (ולהרבה פוסקים בזמן הזה מדרבנן).

ט. לשבות ממלאכה בחג השבועות, שנאמר: "וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדש" (ויקרא כג, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

י. לשבות ממלאכה ביום א' תשרי, שנאמר: "בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש" (ויקרא כג, כד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יא. להתענות בעשירי בתשרי, שנאמר: "אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הפפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם" (ויקרא כג, כז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יב. לשבות ממלאכה ביום הכיפורים, שנאמר: "שבת שבתון הוא לכם" (ויקרא כג, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יג. לשבות ממלאכה ביום א' דסוכות, שנאמר: "ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, לה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יד. לשבות בשמיני עזרת, שנאמר: "ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם אשה לה' עזרת הוא כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, לד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

טו. ליטול ביום א' דחג הסוכות ד' מינים שבלולב, שנאמר: "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ

4 מצוות עשה שהזמן גרמא

שנוהג בזמן הזה

א. להשבית חמץ ביד' בניסן, שנאמר: "אך ביום הראשון תשביתו שאר מפתיכם" (שמות יב, יח) בכל מקום בכל זמן בזכרים ונקבות.

ב. לאכול מצה בלילה ראשונה של פסח, שנאמר: "בערב תאכלו מצות" (שמות יב, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ג. לספר ביציאת מצרים בליל טו' ניסן, שנאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי ביצאתי ממצרים" (שמות יג, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ד. לקדש את יום השבת בדברים, שנאמר: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

והערה: וכתב הרמב"ן שנכלל בזה ג"כ לזכור שבת בכל יום, וכן כשיזכיר ימי השבוע יאמר א' בשבת, שני בשבת וכו'.

ה. לשבות בשבת ממלאכה, שנאמר: "וביום השביעי תשבית" (שמות לד, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ו. לשבות ממלאכה ביום א' דפסח, שנאמר: "ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם" (ויקרא כג, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ז. לשבות ממלאכה ביום ז' דפסח, שנאמר: "ביום השביעי מקרא קדש כל מלאכת

⁴ הערת המהדיר: (עמ' ג בספר שבכתב רש"י).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

ד. לדון דין נזקי אש, שנאמר: "כי תצא איש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את הפערה" (שמות כב, ה) בכ"מ בכ"ז.

ה. לדון דין שומר חנם, שנאמר: "כי יתן איש אל רעהו פסף או כלים לשמור ונגב מבית האיש אם ימצא הנגב ישלם שנים" (שמות כב, ו) בכ"מ בכ"ז.

ו. לדון דין טוען ונטען, שנאמר: "על כל דבר פשע... אשר יאמר פי הוא זה" (שמות כב, ח) בכ"מ בכ"ז.

ז. לדון דין שומר שכר, שנאמר: "כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שיה וכל בהמה לשמור ומת או נשבר או נשבה אין ראה" (שמות כב, ט) בכ"מ בכ"ז.

ח. לדון דין שואל, שנאמר: "וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם" (שמות כב, יג) בכ"מ בכ"ז.

ט. לדון דין מפתח בתולה, היינו; שישאנה אבל לא על הקנס בזמן הזה, שנאמר: "וכי יפתח איש בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ומחרנה לו לאשה" (שמות כב, טו) בכ"מ בכ"ז.

י. להטות דין אחרי רבים, שנאמר: "אחרי רבים להטות" (שמות כג, ב) בכ"מ בכ"ז.

יא. להעיד בבית דין בכל עדות שידע בין לזכות ובין לחובה, שנאמר: "והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו" (ויקרא ה, א) (ומי שהוא ראוי להעיד) בכ"מ בכ"ז.

יב. לשפוט בעדק, שנאמר: "בצעדק תשפט עמיתך" (ויקרא יט, טו) ובכלל זה לדון חבירו לכף זכות, בכ"מ בכ"ז.

עבת וערבי נחל" (ויקרא כג, מ) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

טז. לישב בסוכה בז' ימי החג, שנאמר: "בספת תשב שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בספת" (ויקרא כג, מב) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

יז. לשמוע קול שופר בא' בתשרי, שנאמר: "ובחדש השביעי באחד לחודש... יום תרועה יהיה לכם" (במדבר כט, א) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

יח. לשמוח ברגלים, שנאמר: "ושמחת בחגך... והיית אף שמח" (דברים טז, פסוקים יד-טו) בכ"מ בכ"ז בז'.

(סימן: לאל ח"ו).

מצוות עשה להבית דין ולאנשים פרטים... ארגון להפצת

א. לדון נזקי בור, שנאמר: "וכי יפתח איש בור או פי וכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור: בעל הבור ישלם" (שמות כא, לג-לד) בכ"מ בכ"ז.

ב. לדון דין גנב, שנאמר: "כי יגנב איש שור או שיה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השיה" (שמות כא, לז) (בזמן הזה רק על הקרן) בכ"מ בכ"ז.

ג. לדון דין נזקי בהמה שהזיקה ברגל או בשן, שנאמר: "ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב פרמו ישלם" (שמות כב, ד) בכ"מ בכ"ז.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- יג. שיטמא כהן הדיוט לשבעה הקרובים, שנאמר: "לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו" (ויקרא כא, ג) בכ"מ בכ"ז.
- יד. לדון דין מקח וממכר, שנאמר: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך" (ויקרא כה, יד) בכ"מ בכ"ז.
- טו. שהכהנים יברכו את ישראל, שנאמר: "פה תברכו את בני ישראל אמור להם" (במדבר ו, כג) בכ"מ בכ"ז (הערה: ומצוה על ישראל שיעמדו לקבל הברכה, כ"כ ס' החרדים).
- טז. לדון דין נחלות, שנאמר: "איש פי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו" (במדבר כז, ח) בכ"מ בכ"ז.
- יז. לדון דין הפרת נדרים, שנאמר: "איש פי ידד נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסור על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל, ג) בכ"מ בכ"ז.
- יח. לדרוש ולחקור העדים, שנאמר: "ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר" (דברים יג, טו) (וחז"ל לא הצריכו דרישה וחקירה בדני ממונות שלא תנעול דלת בפני לוי) בכ"מ בכ"ז.
- (סימן: "ומשביע לכל ח"י רעון").
- י. ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה בן תעשה לכרמך לזיתך" (שמות כג, יא) בזו"נ.
- ב. לשבות מעבודת הארץ בשנת השמיטה, שנאמר: "בפחיש ובקציר תשבת" (שמות לד, כא) בזו"נ.
- ג. לעזוב הפאה לעניים, שנאמר: "וכרמך לא תעולל ופרט פרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם" (ויקרא יט, י) בזו"נ (הערה: כל דיני מתנת עניים ומתנת כהונה, אם נהוג בזמן הזה בארץ ישראל מדאורייתא או מדרבנן, עיין בספר מנחת החינוך, מצוה רט"ז ס"ק י"ג, ומצוה תק"ו ותק"ח).
- ד. לעזוב לעניים לקט, שנאמר: "לעני ולגר תעזב אתם" (שם) בזו"נ.
- ה. לעזוב לעניים עוללות, שנאמר: "לעני ולגר תעזב אתם" (שם) בזו"נ.
- ו. לעזוב לעניים הפרט, שנאמר: "לעני ולגר תעזב אתם" (שם) בזו"נ.
- ז. להיות נטע רבעי קודש, שנאמר: "ובשנה הרביעת יהיה כל פרוי קדש הלולים לה" (ויקרא יט, כד) בזו"נ.
- ח. לתקוע ולזעוק בעת צרה על כל צרה שלא תבא, שנאמר: "וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הערר אתכם והרעתם בחצצרת ונזפרתם לפני ה' א-לקיכם ונושעתם מאיביכם" (במדבר י, י) בכ"מ בכ"ז ולדעת הרמב"ם מדאורייתא, עיין הלכות תענית פ"א.
- ט. להפריש חלה מעיסה וליתנה לכהן, שנאמר: "ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה פתרומת גרן בן תרימו אתה" (במדבר טו, כ) בזו"נ.

- יג. שיטמא כהן הדיוט לשבעה הקרובים, שנאמר: "לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו" (ויקרא כא, ג) בכ"מ בכ"ז.
- יד. לדון דין מקח וממכר, שנאמר: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך" (ויקרא כה, יד) בכ"מ בכ"ז.
- טו. שהכהנים יברכו את ישראל, שנאמר: "פה תברכו את בני ישראל אמור להם" (במדבר ו, כג) בכ"מ בכ"ז (הערה: ומצוה על ישראל שיעמדו לקבל הברכה, כ"כ ס' החרדים).
- טז. לדון דין נחלות, שנאמר: "איש פי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו" (במדבר כז, ח) בכ"מ בכ"ז.
- יז. לדון דין הפרת נדרים, שנאמר: "איש פי ידד נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסור על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל, ג) בכ"מ בכ"ז.
- יח. לדרוש ולחקור העדים, שנאמר: "ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר" (דברים יג, טו) (וחז"ל לא הצריכו דרישה וחקירה בדני ממונות שלא תנעול דלת בפני לוי) בכ"מ בכ"ז.
- (סימן: "ומשביע לכל ח"י רעון").

מצוות עשה שיש פוסקים

דסבירא להו, שגם בארץ ישראל

בזמן הזה הם מדרבנן;

- א. להפקיר כל תבואות ופרות שהוציא הארץ בשביעית, שנאמר: "והשביעת תשמטנה

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

ליתום ולא למנה יהיה" (דברים כד, יט) בכ"ז בזו"נ.

(ח"י - סימן: "ואמרתיו ח"י אנכי").

מצוות עשה שאינם שכיחים

א. לקדש בכורות פטר רחם הזכרים בין באדם

ובין בבהמה טהורה, שנאמר: "קדש לו כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לו הוא" (שמות יג, ב) (ובזמן הזה מצוה לשתף עם העכו"ם או בהאם, או בעובר) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ב. לפדות פטר חמור זכר בשה, שנאמר: "וכל פטר חמור תפדה בש" (שמות יג, יג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ ישראלים.

ג. לערוף פטר חמור זכר אם לא פדוהו, שנאמר: "ואם לא תפדה וערפתו" בכ"מ בכ"ז בזו"נ ישראלים (שם).

ד. לבדוק סימני בהמה וחיה, להבדיל בין טמאה לטהורה לאכילה, שנאמר: "וזאת החיה אשר תאכלו" (ויקרא יא, ב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ה. לבדוק סימני דגים לאכילה, שנאמר: "את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים במים ובנחלים אתם תאכלו" (ויקרא יא, ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ו. לבדוק סימני חגבים לאכילה, שנאמר: "את אלה מהם תאכלו" (ויקרא יא, כב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (הערה: בט"ז יור"ד סי' פ"ה, כתב: שעכשיו נוהגין שלא לאכול שום חגב).

י. להפריש מעשר ראשון וליתן ללוי, שנאמר: "כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה נתתי ללויים לנחלה" (במדבר יח, כו) בזו"נ.

יא. שהלוי יפריש מעשר מן המעשר ויתן לכהן, זה נקרא תרומת מעשר, שנאמר: "ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם ותרמתם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר" (במדבר יח, כו).

יב. להפריש מעשר שני אחר שהפריש מעשר ראשון, שנאמר: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה" (דברים יד, כב) ומפי השמועה למדו: שזה מעשר שני.

יג. להפריש מעשר עני וליתן לעניים, שנאמר: "מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך" (דברים יד, כח) זה מעשר עני בשלושית ובששית.

יד. להשמיט מלוה בשנת השמיטה, שנאמר: "שמוט כל בעל משה ידו" (דברים טו, ב) בזו"נ.

טו. ליתן לכהן זרוע ולחיים והקיבה, שנאמר: "ונתן לכהן הזרע והלחיים והקיבה" (דברים יח, ג) בכ"ז בזו"נ.

טז. להפריש תרומה גדולה וליתנה לכהן, שנאמר: "ראשית דגנך תירשך ויצהרה וראשית גז צאנך תתן לו" (שם יח, ד) בזו"נ.

יז. ליתן לכהן ראשית הגז, שנאמר: "וראשית גז צאנך תתן לו" (דברים יח, ד) בכ"ז בזו"נ.

יח. להניח עומר השכחה לעניים, שנאמר: "ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

ז. לשלח את השם ברבים (היינו בעשרה), שנאמר: "וְנִקְדְּשֵׁתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כב, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ח. לעבוד בעבד כנעני לעולם, שנאמר: "לְעֶלְם פָּהֶם תַּעֲבֹדוּ" (ויקרא כה, מו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ט. לשלח טמאים מן המחנה, שנאמר: "וַיִּשְׁלַחוּ מִן הַמַּחֲנֶה כָּל צְרוּעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ" (במדבר ה, ב) (אם נכנס מהר הבית ולפנים) בכ"ז בזו"נ.

י. שיגדל הנזיר שערו, שנאמר: "גִּדְּלֵה פָּרַע שְׁעֵר רֹאשׁוֹ" (במדבר ו, ה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יא. שהישראל יפדה בנו הבכור לאמו הישראלית, שנאמר: "אֵף פְּדוּתָה תִּפְדֶּה אֶת בְּכוֹר הָאָדָם" (במדבר יח, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יב. להחרים ז' אומות, שנאמר: "הַחֲרִים תַּחֲרִים אֹתָם" (דברים ז, ב) (אם ימצא, ויש רשות מהמשלה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יג. לשבע באמת בשמו יתברך לעת הצורך, שנאמר: "וּבְשֵׁמוֹ תִשָּׁבַע" (דברים י, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יד. לאבד ע"ז ומשמייה, שנאמר: "אֲבֹד תֵּאבְדוּן אֶת כָּל הַמִּקְמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אִתְּם יִרְשׁוּם אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַחֲרִים הָרְמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רִעֵן" (דברים יב, ב) בכ"מ בכ"ז, (אם יש כח בידנו) בזו"נ.

טו. לבדוק סימני עופות איזה טמא, ואיזה טהור לאכילה, שנאמר: "כָּל צִפּוֹר טָהוֹרָה תֹאכְלוּ" (שם יד, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (הערה: ביור"ד סי' פ"ב ס"ק ג' כתוב: 'שאין לאכול שום עוף אלא במסורת שקבלו בו שהוא טהור).

טז. שישלח את האם ויקח הבנים, שנאמר: "שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ" (דברים כב, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יז. המוציא שם רע על אשתו שלא מצא לה בתולים והי' שקר – שתשב תחתיו כל ימיו, שנאמר: "וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עָנָה לֹא יוּכַל שְׁלַחָהּ כָּל יָמָיו" (דברים כב, כט) (זה מ"ע ולא קנס) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יח. שישא המאנס את אנוסתו, שנאמר: "וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה" (דברים כב, כט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יט. לשא אשת אחיו שמת בלא בנים, שנאמר: "כִּי יֵשְׁבוּ אָחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אִשָּׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר וּבָמָּה יָבֵא עָלֶיהָ" (דברים כה, ה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כ. שהרואה רודף אחר חברו להרגו (ושאר עברות המבואר במצוות השם) שיעזיל את הנרדף בכל מאי דאפשר, שנאמר: "וְקִצְצָתָה אֶת כַּפְּתָה" (דברים כה, יב) (אם יש רשות מהמשלה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כא. שהרואה רודף אחר חברו להרגו (ושאר עברות המבואר במצוות השם) שיעזיל את הנרדף בכל מאי דאפשר, שנאמר: "וְקִצְצָתָה אֶת כַּפְּתָה" (דברים כה, יב) (אם יש רשות מהמשלה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כב. שהרואה רודף אחר חברו להרגו (ושאר עברות המבואר במצוות השם) שיעזיל את הנרדף בכל מאי דאפשר, שנאמר: "וְקִצְצָתָה אֶת כַּפְּתָה" (דברים כה, יב) (אם יש רשות מהמשלה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כג. שהרואה רודף אחר חברו להרגו (ושאר עברות המבואר במצוות השם) שיעזיל את הנרדף בכל מאי דאפשר, שנאמר: "וְקִצְצָתָה אֶת כַּפְּתָה" (דברים כה, יב) (אם יש רשות מהמשלה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כד. שהרואה רודף אחר חברו להרגו (ושאר עברות המבואר במצוות השם) שיעזיל את הנרדף בכל מאי דאפשר, שנאמר: "וְקִצְצָתָה אֶת כַּפְּתָה" (דברים כה, יב) (אם יש רשות מהמשלה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

הלא תעשה התלויים במחשבה, או בדבור פיו, ומצוי מאד לעבור ח"ו, מפני שאין בהם מעשה.

- א. שלא להעלות על הדעת שש אלהי אחר זולת השי"ת, שנאמר: "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" (שמות כ, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ובכל עת ורגע).
- ב. שלא להשבע לשוא, שנאמר: "לא תשא את שם ה' א-לקיך לשוא" (שמות כ, ז) וחייב מלקות, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ג. שלא למנוע מאשתו שאר כסות ועונה, שנאמר: "שארה פסותה וענתה לא יגרע" (שם כא, י) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
- ד. שלא להונות גרי צדק בדברים, שנאמר: "וגר לא תזנה" (שמות כב, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ה. שלא לענות אלמנה ויתום, שנאמר: "כל אלמנה ויתום לא תענון" (שמות כב, כא) (אפילו אם הם עשירים ואפי' יתום מאם) ועונשו מפורש: "והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים" (שמות כב, כג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ו. שלא לתבוע ללוה חובו כשיודע שאין לו לשלם, שנאמר: "לא תהיה לו פנשה" (שמות כב, כד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ז. שלא לקלל דיון, שנאמר: "א-לקים לא תקלל" (שם כב, כז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (הערה: בשם או בכינוי, ואיסור איכא אפי' בלא שם וכינוי (ולוקה) שתיים; גם משום מקלל ישראל חבירו).
- ח. שלא לברך את השם, ג"כ מפסוק הנ"ל (שם), בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

- ט. שלא לישבע בשם ע"ז, שנאמר: "ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך" (שמות כג, יג) (ולוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- י. שלא לפנות אחר ע"ז, שנאמר: "אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ה' א-לקיכם" (ויקרא יט, ד) (ולוקה), בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יא. שלא לכחש ממון של חבירו שתחת ידו, שנאמר: "ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו" (ויקרא יט, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יב. שלא לשבע בשקר, עכ"פ, שנאמר: "ולא תשקרו איש בעמיתו" (שם) (להחניוך לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יג. שלא לשבע שבועת ביטוי לשקר, שנאמר: "ולא תשבעו בשמי לשקר" (ויקרא יט, יג) לוקה, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יד. שלא לקלל אדם מישראל, שנאמר: "לא תקלל חרש" (שם יט, יד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (הערה: ואפילו למי שאינו שומע ואפי' מקלל את עצמו לוקה אם קילל בשם או בכינוי, ובעונותינו הרבים, הרבה אנשים ונשים אינם נוהרים מלקלל בקללות נמרצות, וע"כ קללה עובר בלאו).
- טו. שלא להכשיל לחבירו בשום דבר, שנאמר: "ולפני עור לא תתן מכשל" (ויקרא יט, יד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (הערה: עי' במנחת חינוך שם, אם זה הלאו יצא מידי פשוטו לגמרי).
- טז. שלא להגיד לחבירו (דברים שכנגדו דבר עליו, שנאמר: "לא תלך רכיל בעמיה לא תעמד על דם רעהו אני ה'") (ויקרא יט, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (הערה: יש עון גדול מזה עד מאד והוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע המדבר מגנות חבירו אע"פ שאומר אמת).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

יז. שלא לשנוא בלב אדם כשר מישראל, שנאמר: "לֹא תִשְׁנֹא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ" (ויקרא יט, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יח. שלא לבייש את חברו, שנאמר: "וְלֹא תִשְׂא עֲלוֹ חִטָּא" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יט. שלא לנקום מחבירו, שנאמר: "לֹא תִקֵּם" (שם יט, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כ. שלא לנטור שנאה בלב על חברו, שנאמר: "וְלֹא תִטּוֹר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאֶתְּבִית לְרַעְךָ כְּמִוֶּדֶ" (שם יט, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כא. שלא לנחש, שנאמר: "לֹא תִנְחָשׁוּ" (ויקרא יט, כו) כגון; האומר: 'נפל פתי מפי' כו' ואם עשה מעשה ע"י סימן זה לוקה, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כב. שלא לקלל אב ואם, שנאמר: "פִּי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוֹמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלַּל דָּמִיו בּוֹ" (ויקרא כ, ט) (אף לאחר מיתה, בשם – סקילה, בכינוי – לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כג. שלא להונות את חברו בדברים, שנאמר: "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ" (ויקרא כה, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כד. שלא לתור אחרי מחשבת הלב וראיית העינים, שנאמר: "וְלֹא תִתְרוּ אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם" (במדבר טו, לט) בכל עת ורגע, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כה. שלא להתאות בלב דבר של חברו, שנאמר: "וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רַעְךָ" (דברים ה, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כו. שלא להסית לשום אחד מישראל לעבוד ע"ז, שנאמר: "פִּי יִסִּיתְךָ אַחִיךָ בֶּן אִמְךָ אוֹ בְּנֶה אוֹ בְּתֶה אוֹ אִשְׁתְּ חִיקְךָ אוֹ רַעְךָ אֲשֶׁר כֹּנְפִשְׁךָ בְּסִתְּךָ לֵאמֹר נִלְכְּהָ וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים

א. אחרים אשר לא ידעת אתה ואבתיך" (שם יג, ז) (ובכללו שלא להסית את חברו לעברות שהם כאילו עובד ע"ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ, סקילה.

ב. שלא לאהוב את המסית, שנאמר: "לֹא תִאָּבֵה לוֹ וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תִחַס עֵינֶךָ עָלָיו וְלֹא תִחַמַל וְלֹא תִכְסֶה עָלָיו" (שם ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ג. שלא לעזוב שנאה מהמסית, שנאמר: "וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ד. שלא לאמץ לב ולא לקפוץ ידו מעני ישראל, שנאמר: "לֹא תִאֲמִץ אֶת לִבְבְּךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיוֹן" (דברים טו, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ה. שלא להלין את המת (אבל לכבודו אינו עובר), שנאמר: "לֹא תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ פִּי קְבוּרָתְךָ בֵּינֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא פִּי קָלַלְתָּ אֶל-לֵקִים תִּלְוִי" (דברים כא, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ו. שלא להתעלם מאבדת ישראל להניחה, שנאמר: "לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אַחִיךָ אוֹ אֶת שִׁיֵּו נִדְחִים וְהִתְעַלְמָתָּ מֵהֶם הֲשִׁב תִּשְׁוִיבֶם לְאַחִיךָ... לֹא תוֹכַל לְהִתְעַלֵּם" (דברים כב, א-ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ז. שלא להניח בהמת ישראל רובץ תחת משאו (ומכש"כ ישראל עצמו) וילך לו, שנאמר: "לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמֹר אַחִיךָ אוֹ שׁוֹרֹו נְפֹלִים בְּדַרְךָ וְהִתְעַלְמָתָּ מֵהֶם הֲקִים תִּקִּים עִמּוֹ" (דברים כב, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ח. שלא לאחר נדרו ונדבתו, (בזמן הזה שייך בעדקה), שנאמר: "פִּי תִדַּר נִדַּר לְה' אֶל-לֵקִיךָ לֹא תִאָּחֵר לְשִׁלְמוֹ" (דברים כג, כב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יז. שלא לשנוא בלב אדם כשר מישראל, שנאמר: "לֹא תִשְׁנֹא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ" (ויקרא יט, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יח. שלא לבייש את חברו, שנאמר: "וְלֹא תִשְׂא עֲלוֹ חִטָּא" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יט. שלא לנקום מחבירו, שנאמר: "לֹא תִקֵּם" (שם יט, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כ. שלא לנטור שנאה בלב על חברו, שנאמר: "וְלֹא תִטּוֹר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאֶתְּבִית לְרַעְךָ כְּמִוֶּדֶ" (שם יט, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כא. שלא לנחש, שנאמר: "לֹא תִנְחָשׁוּ" (ויקרא יט, כו) כגון; האומר: 'נפל פתי מפי' כו' ואם עשה מעשה ע"י סימן זה לוקה, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כב. שלא לקלל אב ואם, שנאמר: "פִּי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְלַל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת יוֹמָת אָבִיו וְאִמּוֹ קִלַּל דָּמִיו בּוֹ" (ויקרא כ, ט) (אף לאחר מיתה, בשם – סקילה, בכינוי – לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כג. שלא להונות את חברו בדברים, שנאמר: "וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ" (ויקרא כה, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כד. שלא לתור אחרי מחשבת הלב וראיית העינים, שנאמר: "וְלֹא תִתְרוּ אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם" (במדבר טו, לט) בכל עת ורגע, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כה. שלא להתאות בלב דבר של חברו, שנאמר: "וְלֹא תִתְאַוֶּה בֵּית רַעְךָ" (דברים ה, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כו. שלא להסית לשום אחד מישראל לעבוד ע"ז, שנאמר: "פִּי יִסִּיתְךָ אַחִיךָ בֶּן אִמְךָ אוֹ בְּנֶה אוֹ בְּתֶה אוֹ אִשְׁתְּ חִיקְךָ אוֹ רַעְךָ אֲשֶׁר כֹּנְפִשְׁךָ בְּסִתְּךָ לֵאמֹר נִלְכְּהָ וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- ו. שלא לבא על אשת איש, שנאמר: "לא תִּנְאַף" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (חנק).
- ז. שלא לגנוב נפש מישראל, שנאמר: "לא תִּגְנוֹב" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ואס מכרו – חייב חנק).
- ח. שלא לחמוד דבר של חבירו (אעפ"י שנתן לו ממון), שנאמר: "לא תַחְמֹד" (שם יד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ט. שלא לעשות עורת אדם אפי' לנוי, שנאמר: "לא תַעֲשֶׂן אֶתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם" (שמות כ, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).
- י. שלא להכות אב ואם, שנאמר: "וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת" (שמות כא, טו) (חנק) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יא. שלא להונות גר עדיק בממון, שנאמר: "וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ" (שמות כב, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יב. שלא להתעסק בין מלוה ללוה ברבית, שנאמר: "לֹא תִשְׁיִמֹן עָלָיו נֶשֶׁךְ" (שם כב, כד) (הערב והעדים והסופר) והסירסור עובר רק: "וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל" (ויקרא יט, יד), בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יג. שלא לאכול טרפה, שנאמר: "וּבֶשֶׂר בִּשְׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ" (שם כב, ל) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).
- יד. שלא לבשל בשר בחלב, שנאמר: "לֹא תִבְשֵׁל גְדִי בְחֵלֶב אִמּוֹ" (שמות כג, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).
- טו. שלא להושיב עכו"ם בארץ ישראל, שנאמר: "לֹא יֵשְׁבוּ בְּאַרְצָהּ כִּי יִחְטְאוּ אֶתְּךָ לִי כִּי תַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי יִהְיֶה לָּךְ לְמוֹקֵשׁ" (שמות כג, לג) בכ"ז בזו"נ.

- לד. שלא למנוע משכון מבעליו בעת צרכו, שנאמר: "לֹא תִשְׁכַּב בְּעֵבְטוֹ" (שם כד, יב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- לה. שלא להשהות ברשותו מדה או משקל חסר, שנאמר: "לֹא יִהְיֶה לָּךְ בְּכִיסֶּךָ אָבֹן וְאָבֹן גְּדוֹלָה וְקִטְנָה" (דברים כה, יג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- לו. שלא לשכוח מעשה עמלק, שנאמר: "לֹא תִשְׁכַּח" (שם כה, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (לדעת החינוך: רק בזכרים).
(סימן ע"ז: "שם שם ל"ו חק ומשפט").

הלא תעשה תלויים במעשה

- א. שלא לאכול גיד הנשה, שנאמר: "עַל פֶּן לֹא יֹאכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנֶּשֶׁה" (בראשית לב, לג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ, (ולוקה)
- ב. שלא לעשות ע"ז לעבוד, שנאמר: "לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּיָּם מִתַּחַת לְאָרֶץ" (שמות כ, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ, (ולוקה, ואם עשה בעצמו לוקה ב').
- ג. שלא להשתחוות לע"ז, שנאמר: "לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם" (שמות כ, ה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).
- ד. שלא לעבוד ע"ז במה שדרך לעבדה, שנאמר: "וְלֹא תַעֲבֹדֵם" (שם ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).
- ה. שלא להרוג נפש, שנאמר: "לֹא תִרְצַח" (שם יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (בסיף).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

כו. שלא לשחוט קדשים בחוץ (אם הקדיש, או בכור תמים), שנאמר: "איש איש מבית ישראל אשר ישחט שזר או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה: ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן ה' דם יחשב לאיש החוא דם שפך ונכרת האיש החוא מקרב עמו" (ויקרא יז, ג-ד) (במזיד כרת) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כז. שלא לקרב לעריות אפי' בלא ביאה, שנאמר: "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אפי' ה'" (ויקרא יח, ו) (היינו; חיבוק או נישוק (ולוקה) ואסור לקרוץ ולרמוז ולשחוק או להריח בבשמים שעליה או להביט ביפיה וע"ז מכת מרדות) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כח. שלא לגלות ערות אביו (במשכב זכור), שנאמר: "ערות אביך גו' לא תגלה" גו' (ויקרא יח, ז) (וזוה לאו נוסף על משכב זכור) בכ"מ בכ"ז בזכרים (סקילה).

כט. שלא לבא על אמו, שנאמר: "וערות אמה לא תגלה אמה הוא לא תגלה ערותה" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

ל. שלא לבא על אשת אביו (אפי' אינה אמו), שנאמר: "ערות אשת אביך לא תגלה" (ויקרא יח, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

לא. (חסר סעיף לא'⁵)
לב. שלא לבא על אחותו (אפי' היא מזנות), שנאמר: "ערות אחותך בת אביך או בת אמה וגו' לא תגלה" (ויקרא יח, ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

טז. שלא לאכול בשר שנתבשל בחלב, שנאמר: "לא תבשל גדי בחלב אמו" (שם לד, כו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (לוקה).

יז. שלא לאכול חלב, שנאמר: "כל חלב שזר וכשב ועז לא תאכלו" (ויקרא ז, כג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (במזיד כרת).

יח. שלא לאכול דם, שנאמר: "וכל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה" (ויקרא ז, כז) (וחיה בכלל בהמה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (אם אכל במזיד כזית דם חייב כרת).

יט. שלא לאכול בשר בהמה וחיה הטמאים, שנאמר: "אף את זה לא תאכלו" (ויקרא יא, ד) (לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כ. שלא לאכול דג טמא, שנאמר: "ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו" (ויקרא יא, יא) (לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כא. שלא לאכול עוף טמא, שנאמר: "ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו" (שם יא, יג) (לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כב. שלא לאכול שרץ השורץ, שנאמר: "וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל" (ויקרא יא, מא) (לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כג. שלא לאכול תולעת הפירות והזרעים, שנאמר: "לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום" (ויקרא יא, מב) (ולוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כד. שלא לאכול שרץ המים, שנאמר: "אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ" (ויקרא יא, מג) (ולוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כה. שלא לאכול רמשים, שנאמר: "ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ" (ויקרא יא, מד) (ולוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

⁵ הערת המהדיר: כנראה הושמט בדפוס כתב רש"י (משנת תרס"ז).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

מג. שלא לבא על אשה ובתה, שנאמר: "עֲרוֹת אִשָּׁה וּבַתָּהּ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (שריפה).

מד. שלא לבא על אשה ובת בנה, שנאמר: "אֵת בַּת בְּנֵהָ" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (שריפה).

מה. שלא לבא על אשה ובת בתה, שנאמר: "וְאֵת בַּת בְּתוּלָהּ לֹא תִקַּח לְגִלוֹת עֲרוֹתֶיהָ שְׂאֵרָהּ הִנֵּה זָמָה הוּא" (ויקרא יח, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (שריפה, ואם בא עליהן לאחר מיתת אשתו – בכרת).

מו. שלא לבא על אחות אשתו (בחיי אשתו), שנאמר: "וְאִשָּׁה וְאֵל אֲחֹתָהּ לֹא תִקַּח לְעֵרֹד לְגִלוֹת עֲרוֹתֶיהָ עֲלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ" (ויקרא יח, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

מז. שלא לבא על הנדה, שנאמר: "וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדָּה טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלוֹת עֲרוֹתֶיהָ" (ויקרא יח, יט) וכל זמן שלא ספרה ז' נקיים וכל זמן בלא טבלה במקוה כשרה כדן תורה, אעפ"י שרחצה בכל מימות אם בא עליה שניהם חייבין כרת).

מח. שלא לבא על הזכר, שנאמר: "וְאֵת זָכָר לֹא תִשָּׁבַע מִשְׁכַּבֵּי אִשָּׁה" (ויקרא יח, כב) בכ"מ בכ"ז בזכרים (סקילה).

מט. שלא לבא על הבהמה, ולא להביא בהמה עליו, שנאמר: "וּבְכָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׂכָבְתָהּ לְטִמְאָה בָּהּ" (ויקרא יח, כג) בכ"מ בכ"ז בזכרים, (סקילה).

נ. שלא תביא אשה בהמה עליה בין כדרכה, ובין שלא כדרכה, שנאמר: "וְאִשָּׁה לֹא תַעֲמִד לְפָנַי בְּהֵמָה לְרִבְעָה תָּבֵל הוּא" (שם) בכ"מ בכ"ז בנקבות (סקילה).

נא. שלא לעשות ע"ז לעבדה אפי' לנכרי, שנאמר: "וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם"

לג. שלא לבא על בת בנו, שנאמר: "עֲרוֹת בַּת בְּנֵךְ אִוּ בַת בְּתוּלָהּ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (שריפה).

לד. שלא לבא על בת בתו, שנאמר: "עֲרוֹת בַּת בְּנֵךְ אִוּ בַת בְּתוּלָהּ לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתֶיהָ" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (שריפה).

לה. שלא לבא על בתו (וזה נלמד מבת בתו מק"ו) (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (שריפה).

לו. שלא לבא על אחותו (מן האב) בת אשת אביו, שנאמר: "עֲרוֹת בַּת אִשָּׁת אָבִיךָ... לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

לז. שלא לבא על אחות אביו, שנאמר: "עֲרוֹת אֲחֹת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, יב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

לח. שלא לבא על אחות אמו, שנאמר: "עֲרוֹת אֲחֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, יג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

לט. שלא לבא על אחי אביו (במשכב זכור), שנאמר: "עֲרוֹת אָחִי אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, יד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

מ. שלא לבא על דודתו (אשת אחי אביו מן האב), שנאמר: "אֵל אִשְׁתּוֹ לֹא תִקְרַב דִּדְתָהּ הוּא" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (בחנק, ולאחר מיתת דודו בכרת).

מא. שלא לבא על כלתו, שנאמר: "עֲרוֹת פְּלִתָּהּ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

מב. שלא לבא על אשת אחיו, שנאמר: "עֲרוֹת אִשָּׁת אָחִיךָ לֹא תִגְלֶה" (ויקרא יח, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (חנק) (בין מן האב ובין מן האם, ואפי' מזנות).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

בשאינו מינו, וכן אילן בירק או ירק באילן, לוקה אף בחו"ל.

נט. שלא לאכול פירות אילן שלש שנים הראשונים לנטיעתו, שנאמר: "שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֵרְלִים לֹא יֵאָכֵל" (ויקרא יט, כג) (ולוקה) (ובחו"ל – הלכה למשה מסיני) בכ"ז בזו"נ.

ס. שלא לעונן, שנאמר: "וְלֹא תֵעוּנֶנּוּ" (ויקרא יט, כז) (וכן אחיזת עינים) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

סא. שלא לגלח פאת הראש, שנאמר: "לֹא תִקְפוּ פְּאֵת רֵאשִׁיכֶם" (ויקרא יט, כז) (וא' המקיף וא' הניקף, אם סייע, עוברים בשני לאוין, ולוקין) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

סב. שלא להשחית פאת הזקן, שנאמר: "וְלֹא תִשְׁחִית אֵת פְּאֵת זָקְנְךָ" (שם) בכ"מ, בכ"ז, בזכרים (וא' המשחית וא' הנשחת, אם סייע, עוברים בה' לאוין, ולוקין מלבד הלאו: "וּבְחַקְתִּיהֶם לֹא תִלְכוּ" (ויקרא יח, ג) וכן: "וְלֹא יִלְבַּשׁ גְּבֵר שְׂמֹלֶת אִשָּׁה" (דברים כב, ה)) (הערה: עי' בס' מעשה רוקח במסכת מכות, שאיסור גמור אף במספרים (ומה יענו ליום הדין המגלחים, שבשביל אגורת כסף שלוקחים, עוברים על כמה לאוין).

סג. שלא לכתוב כתיבת קעקע בבשרו, שנאמר: "וּכְתֹבֶת קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בְּכֶם" (ויקרא יט, כח) (כח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (וא' הכותב וא' הנכתב עליו, אם סייע, ולוקין).

סד. שלא לעשות עול במדות ובמשקלות, שנאמר: "לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפֵּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוֹרֵה" (ויקרא יט, לה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

(ויקרא יט, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (לוקה, ואם עשה לעצמו לעבדה – לוקה ב).

נב. שלא לגנוב שום חפץ או ממון של אחר, שנאמר: "לֹא תִגְנוֹבוּ" (ויקרא יט, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ואסור לגנוב על מנת להחזיר, או על מנת לשלם, או אפילו דרך שחוק).

נג. שלא לעשוק את חברו, שנאמר: "לֹא תַעֲשֹׁק אֶת רֵעֶךָ" (שלא יעכב ממון חברו שבא לידו מרעון חברו, כגון; הלואה, או שכירות, ואינו מחזיר לו).

נד. שלא לגזול מחבירו בחזקה, שנאמר: "וְלֹא תִגְזֹל".

נה. שלא לאחר שכר שכיר, שנאמר: "לֹא תִלֶּן פְּעֻלַת שְׂכִיר אֲתָךְ עַד בֶּקֶר" (ויקרא יט, יג) ונאמר: "וְלֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאִלּוֹ הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ" (דברים כד, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (אחד שכר אדם, ואחד שכר כלים, והעושק שכר שכיר, כאילו נוטל נפשו, ועובר נמי על: "לֹא תַעֲשֹׁק" ועל: "וְלֹא תִגְזֹל" ואל יקל בזה כי בשביל פעם א' שעייב עובר על כמה לאוין, רח"ל!).

נו. שלא למנוע מהציל את חברו מסכנה, שנאמר: "לֹא תַעֲמִד עַל דַּם רֵעֶךָ" (ויקרא יט, טז) (ובכלל זה להציל חברו מהפסד ממון) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

נז. שלא להרביע שום בהמה וחי' ועוף מין בשאינו מינו, שנאמר: "בְּהִמְתָּךְ לֹא תִרְבִּיעַ פְּלִאִים" (ויקרא יט, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

נח. שלא לזרוע ב' מיני זרעים בשדה בארץ ישראל, שנאמר: "שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע פְּלִאִים" (ויקרא יט, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה, ובחו"ל מותר לכתחילה, והרכבת אילן מין

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

עד. שלא להלוות לישראל ברבית, בין מעות, ובין מאכל, או שארי דברים, שנאמר: "את כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אלה" (ויקרא כה, לו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

עה. שלא לעשות אבן משכית להשתחוות עליה אפי' להשי"ת, שנאמר: "ואבן משפית לא תתנו בארצכם להשתחוות עליה" (ויקרא כו, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (ואם השתחוה עליה בפישוט ידים ורגלים – לוקה).

עו. שלא לבא טמא למקדש, שנאמר: "ולא יטמאו את מחניהם" (במדבר ה, ג) ונאמר: "ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה" (ויקרא יב, ד) (וכלנו טמאי מתים) בכ"ז בזו"נ (כרת).

עז. שלא לפדות בכור בהמה טהורה, שנאמר: "אך בכור שזר או בכור פשב או בכור עז לא תפדה" (במדבר יח, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

עח. שלא לעבור על הנדר, שנאמר: "לא יחל דברו" (במדבר ל, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

עט. שלא להתחתן עם עכו"ם, שנאמר: "ולא תתחתן פם" (דברים ז, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

פ. שלא להנות מעיפוי ע"ז ותכשיט, שנאמר: "לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תנקש בו כי תועבת ה' א-לקיך הוא" (דברים ז, כה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

פא. שלא להנות מע"ז ותקרובותיה ומשמייה וכל הנעשה בשבילה, שנאמר: "ולא תביא תועבה אל ביתך" (דברים ז, כו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

סח. שלא ללכת בחוקת הגוים, שנאמר: "ובחקתייהם לא תלכו" (ויקרא כ, כג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

סו. שלא להטיל מוס בקדשים (ובזמן הזה בבכור), שנאמר: "כל מוס לא יהיה בו" (ויקרא כב, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה בזמן הבית).

סז. שלא לסרס זכר משום בעל חי, שנאמר: "ומעוף וכתות ונתוק וקרית לא תקריבו לה" ובארצכם לא תעשו" (ויקרא כב, כד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולסרס נקיבות פטור, אבל אסור) (ולוקה).

סח. שלא לשחוט בהמה טהורה וולדה ביום אחד, שנאמר: "ושזר או שזה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" (ויקרא כב, כח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

סט. שלא לעשות שום דבר שימשך ממנו חילול השם, שנאמר: "ולא תחללו את שם קדשי" (ויקרא כב, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ע. שלא לאכול לחם מתבואה חדשה קודם לעומר.

עא. שלא לאכול קלי מתבואה חדשה קודם לעומר.

עב. שלא לאכול כרמל מתבואה חדשה קודם לעומר, שנאמר: "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה" (ויקרא כג, יד) בכ"ז בזו"נ (ולוקה) (ויש פוסקים דסבירא להו דבחו"ל הוא מדרבנן, וביו"ט ב' של גלויות אסור מדברי סופרים).

עג. שלא להונות זה את זה במקח וממכר, שנאמר: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תזנו איש את אחיו" (ויקרא כה, יד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

צא. שלא להשחית אילן מאכל, שנאמר: "כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדיח עליו גרון כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת" (דברים כ, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה) (וכל המשבר כלי, וקורע בגד, והורס בנין, ומאבד מאכלות, דרך השחתה – מכין מכות מרדות בזמן הבית).

עב. שלא יהיה כלי גבר על אשה, שנאמר: "לא יהיה כלי גבר על אשה" (דברים כב, ה) בכ"מ בכ"ז בנקבות, (ולוקת).

עג. שלא ילבש גבר שמלת אשה, שנאמר: "ולא ילבש גבר שמלת אשה" (שם) בכ"מ בכ"ז בזכר (ולוקה).

עד. שלא להניח מכשול בביתו, שנאמר: "ולא תשים דמים בבינתך כי יפל הנפל ממנו" (דברים כב, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

עה. לא לזרוע תבואה בכרם, שנאמר: "לא תזרע פרמך פלאים" (דברים כב, ט) בכ"ז בזו"נ (ובחו"ל מדברי סופרים) בזו"נ (ולוקה)

עו. שלא לאכול ולהנות מכלאי הכרם, שנאמר: "פן תקדש המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הפרם" (שם) בכ"מ (אם הביא מארץ ישראל לחו"ל) בכ"ז בזו"נ (ולוקה, והנאה לחוד, מחלוקת אם לוקה).

עז. שלא לחרוש בשור ובחמור יחד, שנאמר: "לא תחרש בשור ובחמור יחדו" (דברים כב, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

עח. שלא ללבוש בגד מעמר ופשתיים, שנאמר: "לא תלבש שעטנן צמר ופשתיים יחדו" (דברים כב, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

פב. ⁶ שלא לאכול בכור תמים חוץ לירושלים, שנאמר: "ובכרת בקרך וצאנך" וגו' (דברים יב, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה). (ובזמן הזה אסור לאכול בכור בלא מום אפי' בירושלים, מפני ששוחט קדשים בחוץ).

פג. שלא לאכול אבר מן החי, שנאמר: "ולא תאכל הנפש עם הבשר" (דברים יב, כג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

פד. שלא להוסיף על מצוות התורה, שנאמר: "לא תסף עליו" (דברים יג, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

פה. שלא לגרוע ממצוות התורה, שנאמר: "ולא תגרע ממנו" (דברים יג, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

פו. שלא לגדוד ולשרוט בבשרו לע"ז ועל מתו, שנאמר: "לא תגדודו" (דברים יד, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

פז. שלא לעשות קרחה על מתו, שנאמר: "ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (דברים יד, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (וחייב העושה, ומי שנעשה עליו, אם סויע, וכן בגדיד' ושריטה ולוקין).

פח. שלא לאכול שרץ העוף, שנאמר: "וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו" (דברים יד, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

פט. שלא לאכול נבלה, שנאמר: "לא תאכלו כל נבלה" (דברים יד, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

צ. שלא לדור בארץ מצרים, שנאמר: "ולא ישיב את העם מצרימה... לא תספון לשוב בדרך הזה עוד" (דברים יז, טז) בכ"ז בזו"נ.

⁶ הערת המהדיר: ראה לקמן במצוות הלא תעשה שאינם שכיחים, אות יב: "לא תעשון כן לה' אלקיכם" (עמ' 15).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

ט. שלא תנשא אשת המת בלא בנים לזר, שנאמר: "לא תהיה קדשה מבנות ישראל" (דברים כג, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקין).

ק. שלא לחוס על הרודף, שנאמר: "לא תחוס עינך" (דברים כה, יב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (אם יש רשות מהמשלה).

ק"י סימן: "שם שם לו ח"ק (עם השני אותיות ומשפט").

הלא תעשה שהזמן גרמא

א. שלא ימצא חמץ ברשות ישראל, שנאמר: "שבעת ימים שאר לא ימצא בבתוכם" (שמות יב, יג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ב. שלא לאכול תערובות חמץ, שנאמר: "כל מחמץ לא תאכלו" (שמות יב, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ג. שלא לאכול חמץ בפסח, שנאמר: "ולא יאכל חמץ" (שמות יג, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

ד. שלא יראה חמץ ברשות ישראל כל ז' ימי הפסח, שנאמר: "ולא יראה לה חמץ" (שמות יג, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ה. שלא לצאת בשבת חוץ לתחום י"ב מיל, שנאמר: "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" (שמות טז, כט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ו. שלא לעשות מלאכה בשבת, שנאמר: "לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך

עט. שלא לבא על קדשה בלא קידושין, שנאמר: "לא תהיה קדשה מבנות ישראל" (דברים כג, יח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקין).

ק. שלא ללוות בריבית מישראל, שנאמר: "לא תשיף לאחיה נשף נשף אכל נשף כל דבר אשר ישף" (דברים כג, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

קא. שלא יקח הפועל בידו ממה שעשה, ולא יקח יותר מאכילתו, שנאמר: "ואל פליך לא תתן" (דברים כג, כה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

קב. שלא יאכל הפועל בשעת מלאכה, אלא בגמר מלאכה, שנאמר: "וחרמש לא תנוף על קמת רעך" (שם כו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

קג. שלא יחזיר גרושתו משנשאת לאחר, שנאמר: "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרת אשר הטמאה" (דברים כד, ד) בכ"מ בכ"ז (ולוקה).

קד. שלא למשכן כלים שעושין בהן אוכל נפש, שנאמר: "לא יחבל רחים ורכב פי נפש הוא חבל" (דברים כד, ו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

קה. שלא למשכן בעל חוב בזרוע, שנאמר: "לא תבא אל ביתו לעבט עבטו" (דברים כד, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

קו. שלא למשכן בגד אלמנה, שנאמר: "ולא תחבל בגד אלמנה" (דברים כד, יז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

קז. שלא להכות את חבירו, שנאמר: "פן יסוף להפתו על אלה מפה רפה ונקלה אחיה לעיניך" (דברים כה, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה אם אין בהכאה שוה פרוטה).

קח. שלא למנוע בהמה מלאכול בעת מלאכתה, שנאמר: "לא תחסם שור פדיו" (דברים כה, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

טו. שלא לאכול חמץ ערב פסח, אחר חצות, שנאמר: "לא תאכל עליו חמץ" (דברים טז ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

(סימן: "הו"ד והדר פעלו").

הלא תעשה השייכים להבית דין ולאנשים פרטים;

א. שלא להעיד שקר, שנאמר: "לא תענה ברעך עד שקר" (שמות כ, י) בכ"מ בכ"ז.

ב. שלא לשמוע טענת בעל דין שלא בפני בעל דין חבירו, שנאמר: "לא תשא שמע שוא" (שמות כג, א) וכן הבעל דין מזהר שלא להשמיע, בכ"מ בכ"ז.

ג. שלא לקבל עדות בעל עברה, שנאמר: "אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס" (שם) בכ"מ בכ"ז.

ד. שלא לרחם על עני בדיון, שנאמר: "ודל לא תהדר פריבו" (שמות כג, ג) בכ"מ בכ"ז.

ה. שלא להטות משפט חוטא (מפני רשעו), שנאמר: "לא תטה משפט אבינך" (אביון במצוות) פריבו" (שמות כג, ו) בכ"מ בכ"ז.

ו. שלא ליקח שוחד, שנאמר: "ושחד לא תקח פי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים" (שמות כג, ח) (ואפי' לדון אמת, ואפי' שוחד דברים) בכ"מ בכ"ז.

ז. שלא להורות כשהוא שתוי (אפי' משאר משקין), שנאמר: "ולחזרת את בני ישראל" (ויקרא י, יא) בכ"מ בכ"ז.

ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך" (שמות כ, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

ז. שלא לעשות מלאכה ביום א' של פסח (שלא לצורך אוכל נפש), שנאמר: "כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ח. שלא לעשות מלאכה ביום ז' של פסח (כנ"ל), שנאמר: "כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ט. שלא לעשות מלאכה בחג השבועות, שנאמר: "כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, כא) (כנ"ל) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

י. שלא לעשות מלאכה בראש השנה, שנאמר: "כל מלאכת עבדה לא תעשו והקרבתם אשה לה" (ויקרא כג, כה) (כנ"ל) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

יא. שלא לעשות מלאכה ביום הכיפורים, שנאמר: "וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום פורים הוא לכפר עליכם לפני ה' א-לקיכם" (ויקרא כג, כח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ, (כרת).

יב. שלא לאכול ולשתות ביום הכיפורים, שנאמר: "כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונברתה מעמיה" (ויקרא כג, כט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

יג. שלא לעשות מלאכה ביום א' דסוכות, שנאמר: "כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, לה) (כנ"ל) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

יד. שלא לעשות מלאכה בשמיני עצרת, שנאמר: "כל מלאכת עבדה לא תעשו" (ויקרא כג, לו) (כנ"ל) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

הלא תעשה אשר מחלוקת אם בזמן הזה הם מדאורייתא בארץ ישראל;

- א. שלא להקדים חוקי המתנות מיבולי הארץ, שנאמר: "מִלֵּאֲתָךְ וְדִמְעָךָ לֹא תֵאַחֵר" (שמות כב, כח) בזו"נ.
- ב. שלא לכלות פאת השדה בקוצרו, שנאמר: "וּבְקִצְרְכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻעְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֵךְ לְקֶצֶר" (ויקרא יט, ט) בזו"נ.
- ג. שלא ילקוט בעל הבית הלקט, שנאמר: "וְלִקֵּט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֵט" (שם) בזו"נ.
- ד. שלא יבעור בעל הבית עוללות הכרם, שנאמר: "וְכִרְמֶךָ לֹא תַעֲזֹל" (ויקרא יט, י) בזו"נ.
- ה. שלא ילקוט בעל הבית פרטי הכרם, שנאמר: "וּפְרֵט פְּרִמָּךָ לֹא תִלְקֵט" (שם) בזו"נ.
- ו. שלא יאכל כהן טמא תרומה, שנאמר: "אִישׁ אִישׁ מִזֵּרֵעַ אֶהְרֹן וְהוּא צְרוּעַ אוּ זָב בְּקִדְשִׁים לֹא יֵאָכֵל" (ויקרא כב, ד) בזו"נ.
- ז. שלא יאכל זר תרומה, שנאמר: "וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ" (ויקרא כב, י) בזו"נ.
- ח. שלא יאכל כהן ערל תרומה שנאמר: "וְכָל זֶר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ תּוֹשֵׁב פֶּהוּן וְשֹׁכֵר לֹא יֵאָכֵל קֹדֶשׁ" (ויקרא כב, י) (ולוקה) (זה נלמד מגזרה שווה מפסח).
- ט. שלא תאכל חללה ונשואה לזר תרומה, שנאמר: "וּבֵית פֶּהוּן פִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זֶר הוּא בְּתְרוּמַת הַקִּדְשִׁים לֹא תֵאָכֵל" (ויקרא כב, יב) (ותלקה).
- י. שלא לאכול טבל אפי' כהן, שנאמר: "וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת קֹדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר יְרִימוּ לָהֶם" (ויקרא כב, טו) בזו"נ.

- ח. שלא לעשות עול במשפט, שנאמר: "לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט" (ויקרא יט, טו) בכ"מ בכ"ז.
- ט. שלא להדר פני גדול בדין, שנאמר: "וְלֹא תִהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל" (שם) בכ"מ בכ"ז.
- י. שלא יטמא כהן הדיוט למת, שנאמר: "לֹא יִטְמָא בְּעַמּוּז" (ויקרא כא, א) בכ"מ בכ"ז (ולוקה).
- יא. שלא יקח כהן הדיוט זנה, שנאמר: "אִשָּׁה זֹנָה וְחִלְלָה לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה לֹא יִקְחוּ" (ויקרא כא, ז) בכ"מ בכ"ז (ולוקה).
- יב. שלא יקח כהן גדול חללה (כנ"ל).
- יג. שלא יקח כהן גדול גרושה (כנ"ל).
- יד. שלא למנות דין שאינו הגון, שנאמר: "לֹא תִכְרוּ פָּנִים בְּמִשְׁפָּט" (דברים א, יז) בכ"מ בכ"ז.
- טו. שלא ירא הדיין מבעל דין, שנאמר: "לֹא תִגּוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ" (שם) בכ"מ בכ"ז.
- טז. שלא להקים דבר עפ"י עד אחד, שנאמר: "לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְלְכָל חַטָּאת בְּכָל חַטָּא אֲשֶׁר יַחֲטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוּ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דְּבָר" (דברים יט, טו) בכ"מ בכ"ז.
- יז. שלא לקבל עדות קרוב, שנאמר: "לֹא יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוֹמְתוּ עַל אָבוֹת אִישׁ בְּחַטָּאוֹ יוֹמְתוּ" (דברים כד, טז) בכ"מ בכ"ז.
- יח. שלא להטות משפט גר ויתום, שנאמר: "לֹא תִטּוֹה מִשְׁפָּט גֵּר יְתוֹם וְלֹא תִחַבֵּל בְּגֹד אֶלְמָנָה" (שם יז) בכ"מ בכ"ז.

(סימן: "ח"י ה' וברוך צוריו").

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

כא. שלא לאכול מעשר שני בטומאה, בלא פדיון, שנאמר: "ולא בערתי ממנו בטמא" (דברים כו, יד) בזו"נ (והיום כולנו טמאים).
(סימן: "הודו לה")

הלא תעשה שאינם שכיחים, ויש שכמעט אינם נמצאים כלל, אבל

נוהגים בזמן הזה (וזה לשון הדמב"ם: 'אולי יחשוב שזו מצוה שאינה נוהגת לדורות אחר שז' אומות כבר אבדו' כו').

א. שלא לכרות ברית לז' אומות ולכל עובדי ע"ז, שנאמר: "לא תקרת להם ולא להיהם ברית" (שמות כג, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ב. שלא לעשות שמן המשחה, שנאמר: "ובמתנתו לא תעשו כמחו" (שמות ל, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

ג. שלא לעשות במתכונת הקטרות, שנאמר: "במתנתה לא תעשו להם" (שמות ל, לז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (כרת).

ד. שלא לאכול ולשהות מתקרבות ע"ז (ובכלל זה יין נסד), שנאמר: "פן תקרת ברית ליושב הארץ וזנו אחרי אלהיהם וזבחו לאלהיהם וקרא לה ואכלת מזבח" (שמות לד, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ה. שלא ליתן מזרעו למולך, שנאמר: "ומזרעך לא תתן להעביר למלך" (ויקרא יח, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

יא. שלא לעבוד אדמה בשנת השמיטה, שנאמר: "ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדף לא תזרע" (ויקרא כה, ד) בזו"נ.

יב. שלא לעבודת אילן בשמיטה, שנאמר: "וכרמך לא תזמר" (שם) בזו"נ.

יג. שלא לקצור ספוח בשמיטה, שנאמר: "את ספוח קצירך לא תקצור" (ויקרא כה, ה).

יד. שלא ללקט פירות אילנות בשביעית, שנאמר: "ואת ענבי נזירך לא תבער" (שם) בזו"נ.

טו. שלא לאכול מעשר שני, של תבואה חוץ לירושלים בלא פדיון, בזו"נ (דברים יב, יז).

טז. שלא לשתות יין של מעשר שני בלא פדיון חוץ לירושלים, בזו"נ (שם).

יז. שלא לאכול שמן של מעשר שני בלא פדיון חוץ לירושלים, שנאמר: "לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותירשך וזרעךך" (דברים יב, יז) (ולוקה).

יח. שלא לתבוע חוב שעברה עליו שביעית, שנאמר: "לא יגש את רעהו ואת אחיו פי קרא שמטה לה" (דברים טו, ב) (מדברי סופרים שיהיה שמיטת כספים נוהג בכל מקום שלא תשכח תורת שמיטה) בזו"נ.

יט. שלא למנוע מלהלות לישראל מפחד השמיטה שלא תשמט, שנאמר: "השמך לה פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיה האביון ולא תתן לו" (דברים טו, ט) בזו"נ.

כ. שלא לשוב לקחת עומר ששכח בשדה, שנאמר: "ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו" (דברים כד, יט) בזו"נ.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

יז. שלא לנסות נביא אמת יותר מדאי (אם ימצא נביא), שנאמר: "לֹא תִנסוּ אֶת ה' אֱ- לֵיכֶם פֶּאֶשֶׁר נְסִיתֶם בַּמִּסָּה" (דברים ו, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. ונכלל בזה שלא לנסות השי"ת אם יקיים הבטחותיו שהבטיח ע"י נביאיו.

יח. שלא לחמול על עובדי ע"ז, שנאמר: "וְלֹא תִחַנְסוּ" (שם ז, ב) (ויש ע"ז כמה פירושים) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

יט. שלא לאבד שום דבר קדוש ולא למחוק שום שם משמות הקודש, שנאמר: "לֹא תַעֲשֶׂוּן כֵּן לַה' אֱ- לֵיכֶם" (דברים יב, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה) (השמטה מהמצוות המצויות).

כ. שלא להעלות דבר מקרבנות (אם הקדיש, או בכור) חוץ לעזרה, שנאמר: "הַשְּׂמֶר לָךְ כִּי תַעֲלֶה עֲלֵיךָ כָּל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה" (שם יב, יג) (חוץ מלאו דשוחט בחוץ) בכ"ז בזו"נ (כרת).

כא. שלא לשמוע למתנבא בשם ע"ז שנאמר: "לֹא תִשְׁמַע אֶל דְּבַר הַנְּבִיא הַהוּא אוּ אֶל חוֹלֵם הַחִלּוֹם הַהוּא כִּי מְנַסֶּה ה' אֱ- לֵיכֶם אֶתְכֶם לְדַעַת הַיִּשְׁכֶּם אֲהַבִּים אֶת ה' אֱ- לֵיכֶם כָּל לְבַבְכֶם וּכְלֵי נַפְשְׁכֶם" (דברים יג, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כב. שלא להציל את המסית, שנאמר: "וְלֹא תַחֲוֹס עֵינֶיךָ עָלָיו" (דברים טו, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

כג. שלא לאכול פסולי המוקדשין (אם הקדיש), שנאמר: "לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה" (שם יד, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (לוקה).

כד. שלא לעבוד עבודה בבהמת קדשי מזבח (בזמן הזה - בכור), שנאמר: "לֹא תַעֲבֹד בְּבֶכֶר שׂוֹרֶךְ" (שם טו, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ו. שלא לעשות מעשה אוב, שנאמר: "אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱבֹת" (ויקרא יט, לא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

ז. שלא לעשות מעשה ידעוני, שנאמר: "וְאֵל הַיְדַעְנִים אֵל תִּבְקְשׁוּ לְטַמְּאָה בְּהֶם" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (סקילה).

ח. שלא לשנות קדשים (אם הקדיש, או בכור) מקדושה לקדושה, שנאמר: "אֶךָ כְּבוֹד אֲשֶׁר יִבְרַךְ לָהּ בְּבִהְמָה לֹא יִקְדִישׁ אִישׁ אֹתוֹ" (ויקרא כז, כו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ט. שלא ישתה הנזיר יין ולא תערובות יין וחומץ, שנאמר: "מִיַּיִן וְשֵׁכָר יִזִּיר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה" (במדבר ו, ג-ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

י. שלא יאכל הנזיר ענבים לחים, שנאמר: "וְעֲנָבִים לְחִים" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

יא. שלא יאכל צמוקים, שנאמר: "וַיִּבְשִׂים לֹא יֹאכַל" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

יב. שלא יאכל גרעיני ענבים, שנאמר: "מִחֲרָצִים" (שם פסוק ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

יג. שלא יאכל קלופי ענבים, שנאמר: "וְעֵד זָג לֹא יֹאכַל" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

יד. שלא יגלח נזיר שערו, שנאמר: "תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֵאשׁוֹ" (במדבר ו, ה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

טו. שלא יכנס לאוהל המת, שנאמר: "עַל נַפְשׁ מִת לֹא יָבֵא" (במדבר ו, ו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

טז. שלא יטמא למת אפי' לז' הקרובים, שנאמר: "לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחָיו וּלְאִחָתוֹ לֹא יִטְמָא" (במדבר ו, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

לְרִשְׁתָּהּ" (דברים יט, יד) (זה לא נוסף בארץ ישראל) בכ"ז בזו"נ (לוקה).

לז. שלא לחיות נשמה מז' אומות אם ימצא, שנאמר: "לֹא תַחֲיֶה כָּל נְשָׁמָה" (דברים כ, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

לח. שלא יקח אם על הבנים, שנאמר: "לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים" (דברים כב, ו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

לט. שלא יגרש המוציא שם רע, שנאמר: "לֹא יִכַּל לְשַׁלְחָה כָּל יָמָיו" (שם כב, יט) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

מ. שלא יגרש האונס אנוסתו, כל ימיו, שנאמר: "לֹא יִכַּל שְׁלַחָה כָּל יָמָיו" (דברים כב, כט) בכ"מ בכ"ז בזכרים.

מא. שלא ישא פצוע דכא וכרות שפכה בת ישראל, שנאמר: "לֹא יִבֵּא פְּעוּעַ דְּכָא וּכְרוּת שְׁפִכָה בְּקִהֶל ה'" (דברים כג, ב) בכ"מ בכ"ז בזכרים (לוקה).

מב. שלא ישא ממזר בת ישראל, שנאמר: "לֹא יִבֵּא מְמֹזֵר בְּקִהֶל ה'" (דברים כג, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (לוקה).

מג. שלא להרחיק זרע אדום שנתגייר אחר ב' דורות מלהתחתן בס, שנאמר: "לֹא תִתְעַב אֲדָמִי פִי אֲחִיךָ הוּא" (דברים כג, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

מד. שלא לתעב מצרי (כנ"ל), שנאמר: "לֹא תִתְעַב מִצְרִי פִי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶץ" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

מה. שלא יכנס טמא להר הבית, שנאמר: "פִּי יִהְיֶה בְּךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרָה לְיִלְהָ וְיִצְאָ אֶל מַחוּץ לְמִחְנֶה לֹא יִבֵּא אֶל תּוֹךְ הַמִּחְנֶה" (דברים כג, יא) בכ"ז בזו"נ לוקה.

מו. שלא להשיב עבד כנעני שברח מחו"ל לארץ ישראל לאדונו אפי' ישראל, שנאמר: "לֹא

כח. שלא לגזוז צאן קדשי מזבח (בזמן הזה בכור), שנאמר: "וְלֹא תִגַּז בְּכוֹר צֹאנֶךָ" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

כו. שלא ליטע אילן במקדש, שנאמר: "לֹא תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרֶה כָּל עֵץ אֲעֹל מִזֶּבַח ה' אֶל-לְקִיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לָךְ" (דברים טז, כא) בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

כז. שלא להקים מצבה אפי' להשי"ת, שנאמר: "וְלֹא תִקֵּים לָךְ מִצֵּבָה אֲשֶׁר שָׁנָא ה' אֶל-לְקִיךָ" (שם טז, כב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה).

כח. שלא לקסום, שנאמר: "לֹא יִמְצָא בָּךְ... קֶסֶם קְסָמִים" (דברים יח, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. כט. שלא לכשא, שנאמר: "וּמְכַשֵּׁף" (דברים יח, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ל. שלא יהי' חובר חבר, שנאמר: "וְחֹבֵר חֵבֵר" (שם פסוק יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

לא. שלא לשאול באוב, שנאמר: "וְשָׁאֵל אוֹב" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

לב. שלא לשאול בידעוני, שנאמר: "וְיִדְעוּנִי" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

לג. שלא לדרוש אל המתים, שנאמר: "וְדִרְשׁ אֵל הַמֵּתִים" (דברים יח, יא) (ואם עשה מעשה בכל הנ"ל - לוקה) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

לד. שלא להתנבאות שקר בשם ה', שנאמר: "וְאֲשֶׁר יִדְבֵר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא" (דברים יח, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (חנק).

לה. שלא להתנבאות בשם ע"ז, שנאמר: "וְאֲשֶׁר יִדְבֵר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים" (דברים שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (חנק).

לו. שלא להסיג גבול רעהו, שנאמר: "לֹא תִסִּיג גְּבוּל רַעֲךָ אֲשֶׁר גְּבֹלוּ רֵאשִׁינִים בְּנַחֲלֹתֶךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֶל-לְקִיךָ נָתַן לָךְ

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

אלו המצוות עשה שנוהג בזמן הזה לדעת הרמב"ן ז"ל להשלים רמ"ח, מה שסילק מחשבון המצוות עשה שמנה הרמב"ן ז"ל;

- א. לאכול פירות שביעית, ולא יעשה בהם סחורה, שנאמר: "וְהִיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֹכְלָהּ לָהּ וְלַעֲבָדָהּ וְלַאֲמָתָהּ וְלַשְׂכִּירָהּ וְלַתּוֹשְׁבֵי הַגְּרִים עִמָּךְ" (ויקרא כה, ו).
- ב. לרשת ארץ ישראל ולא לעזבה ביד עכו"ם ולא להניחה שממה, שנאמר: "וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ וּשְׁבַתְתֶּם בָּהּ" (במדבר לג, ג) ואפי' בזמן הזה מחויב כל אחד מישראל לשבת בארץ ישראל.
- ג. לזכור בפה ובלב מה שעשה השי"ת למרים כשדברה במשה, שנאמר: "זְכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֵלֶיךָ לְמַרְיָם בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם" (דברים כד, ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ כדי שנתרחק מלשון הרע, אפי' על קרוביו, ולא כמו שהעולם טועים ומקילים ומדברים על קרוביהם, באמרם: שאינם מקפידים).
- ד. להיות תמים עם השי"ת, שנאמר: "תָּמִים תִּהְיֶינָה עִם ה' אֵלֶיךָ" (דברים יח, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ה. לברך ברכת התורה לפניו, שנאמר: "כִּי שֵׁם ה' אֱקָרָא הָבוּ גְדֹל לֵאלֹהֵינוּ" (דברים לב, ג) בכ"מ בכ"ז.
- ו. להחזיר ריבית שלקח מישראל, שנאמר: "אֵל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְפִּית וְיִרְאָת מֵאֵלֶיךָ וְחַי אַחִיךָ עִמָּךְ" (ויקרא כה, לו) (אהדר לי' דליחי עמך) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

תְּסַגֵּר עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו" (דברים כג, טז) בכ"ז בזו"נ.
מז. שלא להונות בדברים או בממון העבד הזה שברח, שנאמר: "עִמָּךְ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בְּמִקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּטוֹב לוֹ לֹא תוֹנְנוּ" (דברים כג, יז) בכ"ז בזו"נ.
מח. שלא לקוץ סימני צרעת (מבשרו, או מבגדו או מביתו) או לכוות המחיה כדי להטות לטהרה (אם מכיר שזה צרעת), שנאמר: "הַשְּׂמֵר בְּנֶגַע הַצֵּרַעַת לְשֹׁמֵר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כָּל אֲשֶׁר יוֹרֵוּ אֶתְכֶם הַפְּתָנִים הַלְוִיִּם כְּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת" (דברים כד, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (ולוקה) (הערה: עי' בספר ברכת שמים מהגאון יעב"ץ זצ"ה מענין זה ומובא בספר תולדות אדם, ח"א בדפוס החדשים (דף כב ע"ש), (ובח' ב' דף י"ב). וזל"ש, פ"א זרחח צרעת קטנה על רגל הצדיק הר"ז מוואלזון וירא הרופא כו' ואמר שדעתו לחתוך אותה ולשרש אחריה, ור"ז ענה: 'יש לי מבוכה בזה, ראו הצרעת מראה בהרת יש לה, ולדעתו לאו של קציעת בהרת נוהג גם בזמן הזה, והרבה לפלפל בזה כו' ע"ש).

(סימן: "יחל ישראל אל ה'")

ס"ה המצוות עשה – קכ"ג, וסימן ע"ז: "יעלזו חסידים בכבוד".

ס"ה הלא תעשה – רמ"ז, וסימן ע"ז: "פי אם ליראה" (עם התיבה)

ס"ה המצוות עשה והלא תעשה – ש"ע, וסימן ע"ז: "להדות לשם קדשך".

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- ג. לבקר חולים, שנאמר: "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי"ו (דברים כח, ט) (וצריך לבקש רחמים על החולה, ואם אינו מתפלל עליו לא קיים בקור חולים) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ד. לקבור מתים, שנאמר: "וְאֵת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן" (שמות יח, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ה. לעשות לפני משורת הדין, שנאמר: "אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ו. להיות צנוע בבית הכסא, שנאמר: "וְהָיָה מַחְנֵיךָ קְדוֹשׁ" (דברים כג, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ז. להזכיר יציאת מצרים בכל יום, שנאמר: "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֵת יוֹם יְצִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (דברים טז, ג) בכ"מ בכ"ז.
- ח. לאהוב תוכחה, שנאמר: "וּמִלַּתְּ אֵת עַרְלַת לִבְבְּכֶם" (דברים י, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ט. להורות, שנאמר: "וְלִהְיוֹת אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא י, יא) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
- י. להגעיל כלים אסורים, שנאמר: "כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָּאֵשׁ וְטָהַר" (במדבר לא, כג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יא. להטביל כלים (חדשים הנקח מעכו"ם), שנאמר: "וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם" (שם) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יב. להקדיש בכור בהמה טהורה (אע"פ שהוא קדוש מאליו) שנאמר: "כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָךְ וּבְצִאֲנֶיךָ תִּזְכֹּר תִּקְדִּישׁ לַה'" (דברים טו, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יג. לקיים מצות עונה באשתו, שנאמר: "וְשָׂמַח אֵת אִשְׁתּוֹ" (דברים כד, ה) בכ"מ בכ"ז זכרים.
- יד. לפרוש מאשתו סמוך לוסתה, שנאמר: "וְהִזְרַתְּ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאָתָם" (ויקרא טו, לא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

- ז. להכיר את הבכור לתת לו פי שנים בירושה, שנאמר: "כִּי אֵת הַבְּכוֹר בֶּן הַשְּׂנוּאָה יִפִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם" (דברים כא, יז) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
- ח. להוציא עבד כנעני לחירות אם הפיל לו רבו שינו או עינו או אחד מכד' ראשי אברים, שנאמר: "וְכִי יִפֹּה אִישׁ אֵת עֵין עַבְדּוֹ... וְאִם שָׁן עַבְדּוֹ אוֹ שָׁן אִמְתּוֹ יִפֹּל לְחַפְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל תַּחַת שָׁנוֹ" (שמות כא, כו-כז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (בזמן הזה אינו מצוי כלל).

המצוות עשה שמנה הסמ"ג, ממה שסילק מהמצוות עשה מחשבון הרמב"ם;

- א. להעדיק דינו של השי"ת ע"כ מאורע שיארע לו, שנאמר: "וַיִּדְעָתָּ עִם לְבָבְךָ כִּי כָּאֲשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֵת בְּנוֹ ה' אֶל-לִקְיָהּ מִיִּסְרֶךָ" (דברים ח, ה) בזו"נ.
- ב. להרחיק מדבר שקר, שנאמר: "מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחֹק" (שמות כג, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

מצוות עשה שמנה הסמ"ק;

- א. להסתכל בעיניו, שנאמר: "וְרִאִיתָם אֶת-עַיִן וְזָכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת ה'" (במדבר טו, לט) בכ"מ בכ"ז בזכרים.
- ב. לגמול חסד בגופו ובמונו, שנאמר: "וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֵת הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בָהּ" (שמות יח, כ) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- שנאמר: "מֵעֶרֶב עַד עֶרֶב תִּשְׁבְּתוּ שִׁפְתֵיכֶם" (ויקרא כג, לב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ו. לקדש עצמו במותר לו, שנאמר: "קִדְשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם" (ויקרא יט, ב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (שלא להשביע עצמו באכילות וביאות ושאר תענוגים המותרים).
- ז. מ"ע על הכהנים שיפרשו מהנשים האסורות להם, שנאמר: "קִדְשִׁים יִהְיוּ לָא-לֵקִיָּהֶם וְלֹא יִחַלְלוּ שֵׁם אֱ-לֹהֵיכֶם כִּי אֵת אֲשֵׁי ה' לָחֵם אֱ-לֹהֵיכֶם הֵם מִקְרִיבֵיכֶם וְהָיוּ קִדְשִׁים" (ויקרא כא, ו) בכ"מ בכ"ז.
- ח. לפרוש מאשתו שנאסרה עליו בדבר ערוה, שנאמר: "כִּי מָצָא בָהּ עֲרוֹת דְּבַר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיטָה וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ" (דברים כד, א) בכ"מ בכ"ז.
- ט. לפרוש מערת יבמתו, שנאמר: "יְבָמָה יָבֵא עֲלֶיהָ" (דברים כה, ה) 'עֲלֶיהָ - ולא על צרתה' בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- י. לשבות ממלאכה בחול המועד (דעת רמב"ן שהוא מדאורייתא, (חגיגה יח למדו חז"ל מפסוקים)).
- יא. לפרוש מאכילת חמץ בפסח, שנאמר: "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת" (שמות יג, ו) ולא חמץ, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יב. לפרוש מאכילת בהמה שלא נשחטה כראוי, שנאמר: "וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאֲנָקְךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' לָךְ פֶּאֶשֶׁר צְוִיתֶךָ" (דברים יב, כא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- יג. לפרוש מאכילת בהמה טמאה, שנאמר: "אֲתָהּ תֹאכְלוּ" (ויקרא יא, ג) ולא טמאה, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

טו. לפרוש מאשתו שראתה בשעת תשמיש, בכ"מ, בכ"ז, בזו"נ (ודוקא באבר מת ולא באבר חי וינעוץ ידיו ורגליו בקרקע או בהמטה ושוהה ואינו מזדעזע עד שימות האבר ואם פירש בקושי אבר חייב כרת - רח"ל!).

מצוות עשה שמנה ספר חרדים

ממנין תרי"ג שנוהג בזמן הזה;

- א. לבחור בחיים, שנאמר: "וּבְחַרְתָּ בַחַיִּים" (דברים ל, יט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ (וכשמזדמן לו איסור, או ספק איסור ופורש - מקיים מצוות עשה זו).
- ב. להתבונן בגדולת השי"ת, שנאמר: "וַיִּדְעֶתָ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֵל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱ-לֹהִים לֵקִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד" (דברים ד, לט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ג. לזכור חסדי ה' שעשה עמנו שנאמר: "וְזָכַרְתָּ אֵת כָּל הַחֲסָדִים אֲשֶׁר הִלִּיכָה ה' אֱ-לֹהֵינוּ לָקִיָּה זֶה אֲרָבָעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר לִמְעַן עֲנֹתְךָ לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֵת אֲשֶׁר בְּלִבְךָ הִתְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו אִם לֹא" (דברים ח, ב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (וכל שכן החסדים שעושה עמנו בכל עת ורגע).
- ד. לפרוע בעל חובו, שנאמר: "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אֲתָה נֹשֶׂה בוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֵת הָעֵבוֹט הַחוֹצֵה" (דברים כד, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ה. להוסיף מחול על הקדש בשבת ויום כיפורים ויום טוב בכניסה וביציאה,

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- ד. שלא להעביר חלק בכורה מן פי שנים מהבכור, שנאמר: "לא יוכל לבפר את בן הָאֶחָוִיָּהּ עַל פְּנֵי בֶן הַשְּׁנֵי־אָהָה הַבְּכֹר" (דברים כא טז) בכ"מ בכ"ז.
- ה. שלא יבא יבם על יבמתו אחר חליצה, שנאמר: "אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו" (דברים כה, ט) כיון שלא בנה שוב לא יבנה, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ו. שלא יבא איש על אשתו שזנתה תחתיו ברצון, ובכהן אפילו באונס, שנאמר: "לא יוכל בַּעֲלָהּ הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְחָהּ לְשׁוֹב לְקַחְתָּהּ לְהִיּוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִטְמֵאָהּ" (דברים כד, ד) בכ"מ בכ"ז.
- ז. שלא ירע לבבנו בנתינת צדקה, שנאמר: "וְלֹא יִרַע לְבַבְךָ בְּתַתֶּנּוּ לוֹ" (דברים טו, י) בכ"מ בכ"ז.
- ח. שלא יניחו הבית דין למגרש להחזיר גרושתו משנשאת, שנאמר: "וְלֹא תַחְטִיֵּא אֶת הָאָרֶץ" (דברים כד, ד) בכ"מ בכ"ז.
- ט. שלא לחלוק על הכהונה, שנאמר: "וְלֹא יִתִּיחַ קַדְרָח וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה לוֹ" (במדבר יז, ה). (ובכלל זה שלא להחזיק במחלוקת) בכ"מ בכ"ז.
- י. שלא לטמא את הארץ (ואזהרה כפולה בארץ ישראל על שפיכת דמים), שנאמר: "וְלֹא תִטְמֵא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבֵי בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שׁוֹכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי ה' שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר לה, לד) בכ"ז בזו"נ.
- יא. שלא להשיא בתו למי שאין קדושין תופסין לו בה, שנאמר: "אַל תַּחֲלִיל אֶת בְּתֻלָּהּ לְהַזְנוֹתָהּ" (ויקרא יט, כט). (או שלא לבא על אשה אפילו בקידושין במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת. ולא יניחו בית

- יד. לפרוש מאכילת עוף טמא, שנאמר: "כָּל צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹאכְלוּ" (דברים יד, יא) ולא טמא, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- טו. לפרוש מאכילת דג טמא, שנאמר: "כָּל אֲשֶׁר לוֹ סַנְפִיר וְקַשְׁקֶשֶׁת בְּפִמִּים בְּיַמִּים וּבְנַחְלִים אַתֶּם תֹּאכְלוּ" (ויקרא יא, א) ולא טמא, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- טז. לפרוש מאכילת חגב טמא, שנאמר: "תֹּאכְלוּ... אֲשֶׁר לוֹ כַרְעִים מִמַּעַל לְרַגְלָיו לְנִתֵּר בָּהֶן עַל הָאָרֶץ" (ויקרא יא, כא) ולא טמא, בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

הלאווין לדעת הרמב"ן להשלים שם"ה ל"ת שנוהג בזמן הזה

- א. שלא לשכוח אמונת א-לקות, שנאמר: "הִשְׁמֵר לָךְ שֵׁן תִּשְׁכַּח אֶת ה' א-לֶיךָ" (דברים ח, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ב. שלא נשכח מעמד הר סיני שנאמר: "רַק הִשְׁמֵר לָךְ וְשִׁמְרֵם נִפְשָׁהּ מֵאֵד שֵׁן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וְפִן יִסּוּרוּ מִלְּבַבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְחֹזְרֵתֶם לְבַנְיָהּ וְלִבְנֵי בְנֵיךָ יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לִפְנֵי ה' א-לֶיךָ בְּחֹרֵב בְּאָמַר ה' אֵלַי הִקְהַל לִי אֶת הָעָם וְאִשְׁמַעַם אֶת דְּבָרַי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה חַיִּים עַל הָאָדָמָה וְאֶת בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן" (דברים ד, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ג. שלא ירימו הלויים תרומת מעשר מן הרע על היפה, שנאמר: "וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֲטָא בְּהִרְמִיכֶם אֶת חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ" (במדבר יח, לב).

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- לאמר בצדקתי הביאני ה' לרשת את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה ה' מורישם מפניך" (דברים ט, ד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ג. שלא להשהות את נקביו, שנאמר: "אל תשקצו את נפשתיכם" (ויקרא יא, מג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ. (ובכלל זה שלא לאכול דבר מאוס או בכלים מאוסים).
- ד. שלא לקרות בתורה ולא שארי דברי קדושה כשרואה ערוה, או לבו רואה אה הערוה, שנאמר: "ולא יראה בך ערות דבר" (דברים כג, טו) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ה. שלא להשחית זרע לבטלה, שנאמר: "לא תנאף" (שמות כ, יב) בכ"מ בכ"ז.

דין בת ישראל להיות קדשה, שנאמר: "לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל" (דברים כג, יח) בכ"מ בכ"ז.

הלוואין להסמ"ג להשלים שס"ה

- א. שלא לפרוש מן התורה, שנאמר: "ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך" (דברים ד, ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ב. שלא לגפף ולנשק לע"ז ולא לעשות כבוד לע"ז, ואזהרתו מ: "ולא תעבדם" (דברים ה, ח) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ג. שלא להתגאות, שנאמר: השמר לה פן תשפח את ה' א-לקיך... ורם לבבך ושכחת את ה' א-לקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים" (דברים ח, פסוקים: יא, יד) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ד. שלא לקלל את עצמו, שנאמר: "רק השמר לה ושמר נפשך מאד פן תשפח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך" (דברים ד, ט) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

הלאווין לדעת החרדים

- א. שלא לשכוח השי"ת, שנאמר: "השמר לה פן תשפח את ה' א-לקיך" (דברים ח, יא) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ב. שלא לשכוח מה שהקצפנו להשי"ת, שנאמר: "זכר אל תשפח את אשר הקצפת את ה' א-לקיך במדבר למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה ממרים הייתם עם ה'" (דברים ט, ז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ג. שלא לכעוס, שנאמר: "לא יהיה בך אל זר" (תהלים פא, י) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ד. שלא להסתכל בעריות, שנאמר: "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם" (במדבר טו, לט) בכ"מ בכ"ז.

הלאווין להסמ"ק

- א. שלא לשנוא תוכחה, שנאמר: "וערפכם לא תקשו עוד" (דברים י, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ב. שלא יהיה עדיק בעיניו, שנאמר: "אל תאמר בלבבך בתוך ה' א-לקיך אתם מלפניך

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

- ה. שלא לזלזל בכבוד אביו ואמו, שנאמר: "אָרוּר מִקְלָה אָבִיו וְאִמּוֹ" (דברים כז, טז) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ו. שלא לענות להמריבים עמו ומחרפים אותו, שנאמר: "וְלֹא תַעֲנֶה עַל רֵב" (שמות כג, ב) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ז. שלא להחניף לאדם, שנאמר: "וְלֹא תַחְנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ" (במדבר לה, לג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ח. שלא לאכול בכור שהטיל בו מים, שנאמר: "לֹא תֹאכַל פֶּלַת תּוֹעֵבָה" (דברים יד, ג) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.
- ט. שלא ליהנות ממת ותכריכים וקבר, שנאמר: "וְתַמַּת שֵׁם מְרִים" (במדבר כ, א) בכ"מ בכ"ז בזו"נ.

מצוות עשה ולא תעשה שאינם נוהגים בזמן הזה ⁷

א. שלא לאכול שור הנסקל.	כא. שלא לקדש חרשים.
ב. שלא לחיות מכשפה.	ב. לשחוט פסח בי"ד בניסן.
ג. שלא לקלל נשיא זה מלך, או ראש סנהדרין.	ג. לאכול בשר הפסח בליל ט"ו בניסן.
ד. שלא לנטות אחרי רבים בשביל א' בד"נ.	ד. שלא לאכול פסח נא ומבושל.
ה. שלא ילמוד חוב מי שלמד זכות בד"נ.	ה. שלא להותיר מהפסח למחר.
ו. שלא לחתוך דין בד"נ באומד הדעת.	ו. שלא להאכיל בשר פסח למומר.
ז. שלא להדיח עיר מישראל לעבוד ע"ז.	ז. שלא להוציא הפסח ממקום חבורתו.
ח. לחוג בג' רגלים.	ח. שלא לשבור עצם מפסח.
ט. שלא לשחוט פסח על חמץ.	ט. שלא יאכל ערל מפסח.
י. שלא להלין אמרי פסח עד בקר.	י. שלא לבנות מזבח מאבני גזית.
יא. להפריש בכורים ולהביאם במקדש.	יא. שלא לעלות במעלות על המזבח.
יב. לבנות בהמ"ק.	יב. לדון דין ע"ע.
יג. שלא להסיר בדי הארון מהארון.	יג. ליעד אמה עבריה.
יד. לסדר לחם הפנים לפני ה' תמיד.	יד. אם לא יעדה והפרדה.
יה. לערוך נרות במקדש.	טו. שלא למכור אמה עבריה.
יז. שילבשו הכהנים בגדי כהונה לעבודה.	טז. להרוג בחנק המחויב חנק.
יח. שלא להסיר חושן מעל האפוד.	יז. לדון קנסות בחובל לחבירו.
יט. שלא לקרוע המעיל.	יח. להרוג בסיף המחויב סייף.
כ. שיאכלו הכהנים בשר ק"ק.	יט. לדון קנסות בחובל לחבירו.
כא. שלא יאכל זר מחטאת ואשם.	כ. לדון דין בהמה שהזיקה שלא כדרכה.
כב. להקטיר קטורת בכל יום בבקר ובערב.	
כג. שלא להקטיר במזבח הזהב חוץ מקטורת.	
כד. לתת מחצית השקל בכל שנה.	
כה. שיקדש כהן ידיו ורגליו לעבודה.	
כו. למשוח כהנים ומלכי בית דוד בשמן המשחה.	
כז. שלא לסוך זר משמן המשחה. (אין שהמ"ח כלל בזה"ז).	
כח. שלא לענוש בשבת.	
כט. לעשות מעשה קרבן עולה.	
ל. לעשות מנחת חינוך.	
לא. שלא להקטיר שאור ודבש.	
לב. שלא להשבית מלח מקרבנות.	
לג. למלוח כל קרבנות.	
לד. להקריב פר העלם דבר של צבור.	
לה. קרבן חטאת על שגגת כרת.	
לו. להקריב קרבן עולה ויורד.	
לז. שלא להבדיל בחטאת העוף.	
לח. שלא לשום שמן במנחת חוטא.	
לט. שלא ליתן לבונה במ"ח.	
מ. המועיל בק' יתן קרן וחומש ואשם.	
מא. להביא אש"ת על ספק.	
מב. שיקריב החוטא אשם ודאי.	
מג. להרים הדין מהמזבח בכל יום.	
מד. שתוקד אש על המזבח תמיד.	
מה. שלא לכבות אש המזבח.	
מז. שיאכלו הכהנים שארי מנחות.	
מח. שלא לאפות שארי מנחות חמץ.	
מט. שיקריב כה"ג מנחת חביתין בכל יום.	
נ. שלא לאכול מנחת כהן.	
נא. סדר קרבן חטאת.	
נב. שלא לאכול מחטאת הפנימי.	
נג. סדר קרבן אשם.	
נד. סדר קרבן שלמים.	
נה. שלא להותיר קדשים אחר זמנם.	
נו. לשרוף הנותר מקדשים.	
נז. שלא לאכול פגול.	
נח. שלא לאכול קדשים שנטמאו.	
נט. לשרוף קדשים שנטמאו.	
ס. שלא לכנוס למקדש מגודל שער.	
סא. שלא לכנוס למקדש קרוע בגדים.	
סב. שלא יצא כהן ממקדש בשעת עבודה.	
סג. להיות יח' שרעים טמאין ומטמאין.	
סד. לדון דין טומאת אוכלין ומשקין.	
סה. להיות נבלה טמאה ומטמאה.	

⁷ הערת המהדיר: הבאתיו למען הדרת ספרו של המחבר זצ"ל שיהיו 'שפתותיו דובבות בקבר' ויהיה למליץ יושר עבורי, זתע"א.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

קעו. שלא להמית רועז עד עמדו בדין.	קל. להקריב קרבן מוסף ז' ימי סוכות.	פד. שתהא יולדת טמאה ומטמאה.
קעז. להגלות להורג נפש בשגגה.	קלא. להקריב קרבן מוסף בשמ"ע.	פה. שלא יאכל טמא קדשים.
קעח. שלא יורה העד בד"נ.	קלב. לספור שנות יובל ז' שמיטות.	פו. שתקריב יולדת קרבן כשתטהר.
קעט. שלא ליקח כופר מחייב מיתה.	קלג. לתקוע שופר ביובל ביו"כ.	פז. שיהא המצורע טמא ומטמא.
קפ. שלא ליקח כופר מחייב גלות.	קלד. לקדש שנת החמשים.	פח. שלא לגלח הנתק (ע"י מ"ח החילוק בין לאו זה ללאו תקפ"ד).
קפא. להביא כל הקרבנות ברגל ראשון לבחמ"ק.	קלה. שלא לעבוד אדמה ביובל שלה.	פט. מצות פריעה ופרימה.
קפב. להקריב כל הקרבנות בבחמ"ק.	קלו. לבעור ענבים ביובל.	צ. טומאת צרעת בגדים.
קפג. לפדות קדשים שנפל בהם מום.	קלז. שלא תמכר הארץ לעמיתות.	צא. מצות טהרה מצורע.
קפד. שלא לאכול ק"ק חוץ לעזרה.	קלח. להשיב קרקעות לבעלים ביובל.	צב. שיגלח המצורע כשיטהר.
קפה. שלא לאכול בשר עולה.	קלט. לגאול בתי ערי חומה עד שנה.	צג. שיטבול טמא במי מקוה.
קפו. שלא לאכול בשר קדשים קודם זריקה.	קמ. שלא לשנות לעשות עיר מגרש ט'.	צד. מצות קרבן מצורע כשיטהר.
קפז. שלא לאכול בכורים בחו"ל.	קמא. שלא לעבוד בע"ע בבזיון.	צה. טומאת נגעי בתים.
קפח. שלא לעזוב הלויים.	קמב. שלא למכור ע"ע בבזיון.	צו. מצות טומאת הזב.
קפט. להטפל להביא קרבנות חו"ל למקדש.	קמג. שלא לעבוד בע"ע בפרך שמת.	צז. שיקריב הזב קרבן כשיטהר.
קצ. שלא ללמד זכות על המסית.	קמד. להניח גר תושב לעבוד בע"ע בפרך.	צח. שיהי' ש"ז טמא ומטמא.
קצא. שלא למנוע מללמד חיוב על המסית.	קמה. לדון דין ערכי אדם.	צט. שתהא נדה טמא ומטמאה.
קצב. לשרוף עיר הנדחת.	קמו. שלא להמיר בהמת קדשים.	ק. שתהא זבה טמאה ומטמאה.
קצג. שלא לבנות עהנד"ח.	קמז. להיות התמורה קודש.	קא. שתקריב זבה קרבן כשתטהר.
קצד. שלא להנות מכל ממונה.	קמט. לדון דין ערכי בתים.	קב. שלא יכנסו כהנים בכל עת למקדש (ולפי מה שכתב החינוך נוהג גם בזמן הזה).
קצה. שלא לשלוח ע"ע ריקם.	קנ. לדון דין ערכי שדות.	קג. שיעשה כ"ג עבודת יוה"כ.
קצו. להעניק לע"ע בצאתו חפשי.	קנא. לדון דין מחירים נכסיו.	קד. שלא לאכול נותר.
קצז. שלא להותיר מקרבן חגיגה עד יום ג'.	קנב. שלא ימכר שדה החרם.	קה. שלא להיות זולל וסובא.
קצח. להראות בעזרה ברגלים.	קנג. שלא יגאל שדה החרם.	קו. לדון בשריפה להמחויב.
קצט. שלא להראות בלא קרבן.	קנד. להפריש מעשר בהמה.	קז. שלא יעבוד טבול יום במק'.
ר. למנות שופטים ושוטרים.	קנה. לעשות לסוטה ככתוב.	קח. שלא יכנס כה"ג לאהל המת.
רא. שלא להקריב בע"מ עובר.	קנו. שלא ליתן שמן במנחת חוטא.	קט. שלא יטמא כ"ג אפי' לקרובים.
רב. לעשות כמו שיאמרו ב"ד ה"ג.	קנז. שיגלח הנזיר ויביא קרבנותיו, אם נטמא, ויביא קרבנותיו במילוי נזירותו.	קי. שישא כה"ג בתולה בנערותה.
רג. שלא לסור מב"ד.	קנח. לשאת הארון בכתף.	קיא. שלא יקח כ"ג אלמנה.
רד. שלא למנות מלך נכרי.	קנט. לשחוט פסח ב' ביד' באייר.	קיב. שלא יבעול כ"ג אלמנה.
רה. לא ירבה לו המלך סוסים.	קס. לאכול פסח שני ליל טז' אייר.	קיג. שלא יעבוד במק' כהן בע"מ קבוע.
רו. שלא ירבה לו נשים.	קסא. שלא להותיר מפ"ש עד בוקר.	קיד. שלא יעבוד כהן בע"מ עובר.
רז. שלא ירבה לו כסף וזהב.	קסב. שלא לשבור עצם מפ"ש.	קטו. שלא יכנס בע"מ למק'.
רח. שיכתוב לו המלך ס"ת.	קסג. לשמור המ"ק.	קטז. שלא יעבוד כהן טמא.
רט. שלא ינחל שבט לוי בא"י.	קסד. שלא לבטל שמירה מן המ"ק.	קיז. שלא יאכל תושב כהן ושכירו תרומה.
רי. שלא יטול שבט לוי חלק בביוזה.	קסה. שלא יתעסקו כהנים ולוים אלו בעבודת אלו.	קיח. שיהי' כל קרבן תמים.
ריא. שיהי' כל משמרות שוים ברגלים.	קסו. שלא יעבוד זר עבודה במקדש.	קיט. שלא להקדיש בע"מ למזבח.
ריב. לשמוע לנביא אמת.	קסז. שהלויים יעבדו במ"ק.	קכ. שלא לשחוט בע"מ לקרבן.
ריג. שלא לירא מלהרוג נביא שקר.	קסח. מצות פרה אדומה.	קכא. שלא להקטיר אמורי בע"מ.
ריד. להפריש ערי מקלט.	קסט. דין טומאת מת.	קכב. שלא לזרוק דם בע"מ.
רטו. שלא לחוס על רועז.	קע. שיהי' מי חטאת טמאים ומטמאים.	קכג. שלא להקריב בע"מ אפי' מגוי.
רטז. לעשות לעדים זוממין כאשר זמם.	קעא. להקריב ב' תמידין בכל יום.	קכד. שיהי' כל קרבן בן ח' ימים.
רטז. שלא לירא מפני עכו"ם במלחמה.	קעב. להקריב קרב מוסף בשבת.	קכה. להקריב קרבן מוסף בז' ימי הפסח.
ריח. למשוך כהן למלחמה.	קעג. להקריב קרבן מוסף בר"ח.	קכו. להקריב מנחת עומר בט"ז ניסן.
ריט. לקרוא שלום לעיר שנלחמים עלי'.	קעד. להקריב קרבן מוסף בעצרת.	קכז. להביא שתי הלחם בעצרת.
רכ. לערוף עגלה בנחל כשנמצא הרוג ולא נודע מי הכהו.	קעה. לתת ללוים ערים לשבת.	קכח. להקריב קרבן מוסף בר"ה.
רכא. שלא לעבוד ולזרוע באותה קרקע.		קכט. להקריב קרבן מוסף ביוה"כ.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

רלו. להתודות וידוי מעשר.
רלו. שלא לאכול מע"ש באיננות.
רלח. שלא להוציא מע"ש בדבר שחוץ לאכילה
ושותי'.
רלט. להקהיל כל ישראל בסוכות של שנה ח'.

רכט. שלא לדרוש שלום עמון ומואב.
רל. לתקן מקום במלחמה.
רלא. לתקן יתד לכסות צאתו.
רלב. שלא להקריב אתגן זונה.
רלג. שלא יצא החתן למלחמה.
רלד. להלקות המחויב מלקות.
רלה. לקרות הפרשה של הבכורים.

רכב. מצות יפ"ת במלחמה.
רכג. שלא למכור יפת תואר.
רכד. שלא לעבוד ביפ"ת אחר שבעלה.
רכה. לתלות מגדף ועובד ע"ז.
רכו. לסקול המחייב סקילה.
רכז. שלא לענוש לעושה עברה באונס.
רכח. שלא יבא עמוני ומואבי בקהל ח'.

קצת לאוין דרבנן;

- א. שלא לעשות מלאכה בערב שבת ובערב יום טוב מן המנחה ולמעלה.
- ב. שלא לאכול פת של עכו"ם, של בעה"ב,
- ג. בישולי עכו"ם אסור.
- ד. שלא ישתה במסיבה של עכו"ם.
- ה. שלא תנשא ולא תתארס אשה שנתאלמנה או נתגרשה בתוך ג' חדשים.
- ו. לא ישא ולא יקדש מעוברת או מניקת חבירו.

ז' מצוות דרבנן

- א. לקרות הלל בזמנים ידועים.
- ב. לקרות מגילת אסתר בזמנה.
- ג. להדליק נרות ח' ימי חנוכה.
- ד. להדליק נר לשבת.
- ה. ליטול ידיו לאכילת פת.
- ו. לברך על כל הנאה בתחילה.
- ז. לעשות עירובי תחומין ועירובי חצרות.

ז' מצוות בני נח;

- א. מזהרים על ע"ז.
- ב. על ברכת השם.
- ג. על רציחה.
- ד. על עריות.
- ה. על גזל.
- ו. על אבר מן החי.
- ז. מצווים על הדינים.

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

לקטתי מספר 'אור השנים' המנהגים דרבנן אשר אסמוכיה אקרא;

- א. ליטול ידיו לתפלה, שנאמר: "אַרְחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפָּי" (תהלים כו, ו).
- ב. לאמר אמן, שנאמר: "וַיָּבֵא גוֹי צְדִיק שִׁמְר אַמְנִים" (ישעיה כו, ב).
- ג. לאמר: 'אמן יהא שמיא רבא' שנאמר: "וְהִתְגַּדְּלִתִּי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנִודַעְתִּי לְעֵינֵי גוֹיִם רַבִּים" (יחזקאל לח, כג).
- ד. לאמר ברכת קריאת שמע לפניך ולאחריה. שנאמר: "שִׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִיךָ" (תהלים קיט, קסד).
- ה. להבדיל בתפילה (להרמב"ם דאוריתא) במוצאי שבת קדש, שנאמר: "וְהִלְבְּדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל" (ויקרא י, י).
- ו. לאמר פסוק: "וַיְהִי נֹעַם" ו: "וַיֹּשֶׁב בַּסֶּתֶר" כמו שתקנו חז"ל.
- ז. להבדיל על הכוס, שנאמר: "זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקֹדֶשׁוֹ" (שמות כ, ז) זכרהו בפה בכניסתו וביציאתו. ונאמר: "נִזְפִירָה דְדִידָה מִיַּיִן" (שיר השירים א, ד) ולברך על הבשמים להשיב נפש וגם הוא מועיל להנצל מהאור של גיהנם שמבערים בו ב' טיפות אש במוצאי שבת: 'וחוזר ושורף ומסריח' ואנצל ע"י מצוה זו, ולברך על הנר מפני שתחלת בריית האש היה במוצאי שבת.
- ח. לברך על הלבנה, שנאמר: "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם" (שמות יב, ב) ונאמר: "זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְהוּ" (שמות טו, ב).

- ט. בעת שהוא הולך לישון, לילך לישון שאהיה חזק לעבודת ה' שנאמר: "וַיִּשְׁמְרֶתֶם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם" (דברים ד, טו).
- י. ולקרות קריאת שמע שעל המטה, שנאמר: "לֹא יִשְׁכַּב עַד יֵאָכַל טָרֶף" (במדבר כג, כד) ונאמר: "רְגִזוּ וְאַל תִּחַטְּאוּ" (תהלים ד, ה) ונאמר: "יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכְבוֹד" (תהלים קמט, ה).
- יא. ולקום בחצות לילה, אם יעזרהו ה', שנאמר: "חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מַשְׁפָּטֶי צְדָקָךְ" (תהלים קיט, סב) ונאמר: "קוּמִי רַנֵּי בַלַּיְלָה לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת" (איכה ב, יט).
- יב. ולטול ידיו סמוך למטתו, שנאמר: "וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם" (ויקרא יא, מג) ונאמר: "לְפִיד בּוֹז לְעִשְׂתוֹת שְׂאֲנָן נִכּוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגַל" (איוב יב, ה) "לֹא אֲשֶׁר הֵבִיא אֶל-לוֹהַ בְּיָדוֹ" (איוב יב, ו).
- יג. לנקות את עצמו, שנאמר: "אַל תִּשְׁקְצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם" (ויקרא יא, מג).
- יד. לברך הברכות, שנאמר: "מָה ה' אֶל-לִקְיָה שְׂאֵל מַעֲמָךְ פִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֶל-לִקְיָה לְלֶכֶת בְּכָל דְרָכָיו וְלֹא אֶהְבֶּה אֹתוֹ וְלִעֲבֹד אֶת ה' אֶל-לִקְיָה בְּכָל לִבְבִּי וּבְכָל נַפְשִׁי" (דברים י, יב) - 'אל תקרא "מה" אלא מאה'.
- טו. שלא להתלוצץ מן הבריות, שנאמר: "וְעַתָּה אֵל תִּתְלוּצְעוּ פֶן יִחַזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם פִּי כָלָה וְנִחַרְצָה שְׁמַעְתִּי מֵאֵת ה' אֶל-לִקְיָה עֲבָ-אוֹת עַל כָּל הָאָרֶץ" (ישעיה כח, כב).
- טז. ולומר תיקון חצות, שנאמר: "שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ כָּל הַמַּתְאֲבָלִים עֲלֵיהֶם" (ישעיה סו, י) ונאמר: "לְשׁוֹם לְאַבְלֵי צִיּוֹן לִיתֵת לָהֶם פָּאֵר תַּחַת אֶפְרַי" (ישעיה סא, ג).
- יז. לאמר: 'ברוך הוא וברוך שמו' שנאמר: "פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבוּ גְדֹל לֹא-לְקִינוּ" (דברים

ספר: 'אמרי שפר' כולל מצוות עשה ולא תעשה הנוהגים בזמן הזה!

הכתוב אומר: "ואת פעל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו" (ישעיה ה, יב).
מז. לערב עירוב תבשילין, שנאמר: "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו" (שמות טז, ה) ונאמר: "את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדר הניחו לכם למשמרת עד הבקר" (שמות טז, כג).
מח. לאכול כרפס ולטבול במי מלח, שנאמר: "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים" (שמות יג, ח) – שיראו התינוקות וישאלו.
מט. לשבור מצה האמצעית, שנאמר: "לחם עני" (דברים טז, ג) וזה דרכו של עני.
נ. ולמזוג הכוס שני, שנאמר: "והגדת לבנך שרואה הבן השינוי וישאל.
נא. ולומר הלל, שנאמר: "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג" (ישעיה ל, כט).
נב. ולפתוח הפתח, שנאמר: "ליל שמרים הוא" (שמות יב, מב) ובזכות אמונה זו יבא בן דוד.
נג. להתפלל בראש השנה; מלכויות, זכרונות ושופרות, שנאמר: "שפתון זכרון תרועה" (ויקרא כג, כד); זכרון – אלו זכרונות. תרועה – אלו שופרות. "אני ה' אלו לקיכם" (במדבר י, י) – מלכויות.
נד. לאכול בערב יום הכיפורים, שנאמר: "ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם" (ויקרא כג, לב).
נה. ולהתענות בו מרחיצה וסיכה כו', שנאמר: "שפת שפתון" (ויקרא כג, לב).
נו. אם בונים בית הכנסת, שנאמר: "ועשו לי מקדש" (שמות כה, ח).

לו. להשיא בתו, שנאמר: "את בתי נתתי לאיש הזה" (דברים כב, טז).
לז. לקנות דבר זה לכבוד שבת, ולהשחזו הסכינים, שנאמר: "והכינו את אשר יביאו" (שמות טז, ה).
לח. להדליק נרות בשבת, שנאמר: "ותזנח משלום נפשי" (איכה ג, יז).
לט. לאכול ג' סעודות בשבת, שנאמר: "ויאמר משה אכלהו היום פי שבת היום לה' היום לא תמצאהו בשדה" (שמות טז, כה).
מ. ולענג השבת, שנאמר: "וקראת לשבת ענג" (ישעיה נח, יג).
מא. ולכבדו בכסות נקיה, שנאמר: "לקדוש ה' מכבד" (ישעיה נח, יג).
מב. ולטבול גופו, ולטהר מטומאת הזרע, והוא נובע מפסוק: "פי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה... והיה לפנות ערב ירחץ במים" (דברים כג, יא–יב).
מג. ולקדש קידושא רבא, שנאמר: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ, ז) – 'ביום מנין? תלמוד לומר: "את יום".
מד. להתענות בערב ראש חודש להשתתף בעער מיעוט הירח, ואין צרה גדולה מאריכות גלותנו המר התלוי בעער מיעוט הירח.
מה. ולומר הלל, שנאמר: "וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצצרות על עליהם ועל זבחי שלמיכם" (במדבר י, י) ועיקר שירה בפה.
מו. ולחשוב תקופות ומזלות, שנאמר: "פי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (דברים ד, ו).
וכל מי היודע לחשוב ואינו חושב עליו

למען לא יהיה הדף חלק, רשמתי
איזה פרפראות מחידושי תורה
הנרשם בכתבי, גם כי גמרת בפרשת
שלח, בירחא תליתאי.

"וְהָיָה לְכֶם לְצִיצֵת" (במדבר טו, לט) אפשר לומר
רמז למאי דאיתא (מנחות מג) שאין מוכרין טלית
מצויצת לעכו"ם, עין שם הטעם, וזהו כוונת
"וְהָיָה לְכֶם" דוקא ולא לעכו"ם.

באור החיים (סוף פרשת שלח) הביא מאמר רז"ל:
'כשראה משה מעשה מקושש, אמר לפני ה':
'בימי החול לובשין תפילין וזוכרין המצוות,
ביום השבת במה יזכרו?' והשיב הקב"ה:
'הריני נותן להם מצות ציצית שבה יזכרו' טו'
עכ"ל.

ולענ"ד שיהיה מכוון הל"ט כריכות שבציצית
כנגד ל"ט מלאכות שחשיב במשנה (שבת עג).
שיהיה לזכירה, ומכוון סדר מלאכות שחשיב
במשנה כנגד הכריכות ז' ח' יא' יג'. יא'
מלאכות חשיב בתבואה, מהזורע, עד האופה.
י"ג מהגוזז העמר עד תופר שתי תפירות, ז'
מהעד עבי עד המחתכו, ח' מהכותב עד
המוציא מרשות לרשות, נמצא מכוון היטב
לזכור מזה את הל"ט מלאכות בשבת.⁹

⁹ הערת ר' אביתר מלאכי: מכאן ראייה נפלאה! לדעת רבנו
האר"י ז"ל שצריך ל"ט כריכות בציצית, עיין שער הכוונות
דרושי ציצית דרוש ו'.

והנה החידוש על ציצית:

כתב הרב מטה משה (חלק ראשון סימן יג): 'ואל יחתוך ראשי
החוטין בסכין שנאמר: "לא תניף עליהם ברזל" (דברים כז,

ה) ויפסוק אותם בשינים שהם ל"ב ויעסקו בחוטין שהן ל"ב,
מצאתי בשם ר' דוד בר מנחם. וכן כתבו עוד פוסקים בשמו,
עיין יוסף אומץ סימן רכ"ט (ועיין של"ה מסכת חולין נר
מצוה).

וקשיא מאי טעמא דבחרו לדמות בין ציצית למזבח שעליו
נאמר: "לא תניף עליהם ברזל" והכתוב במלואו: "ובגית שם
מזבח לה' א-לקיך מזבח אבנים לא תניף עליהם ברזל"
(דברים כז, ה), גם בספר שמות: "ואם מזבח אבנים תעשה
לי לא תבנה אתהו גזית פי סרפד הנפת עליה ונתסללה" (כ,
כא), ועיין להרב מצות השם (מצוה מ').

ונראה לי לרמוז במילה "תניף" דנודע חילוף האותיות מאותו
מוצא, ואותיות הלשון דטלנ"ת, האות נו"ן ד"תניף" מתחלפת
בלמ"ד והופכת ל: "פתיל" ככתוב: "הפנף פתיל תכלת: וקה
לכם לציצית" (במדבר טו, לח-לט).

עוד נראה לרמוז בס"ד בהקדים דברי הרמב"ם ז"ל (הלכות
בית הבחירה פרק א הלכות יג-טז) בענין הברזל במזבח,
שעליו נאמר עקר הפסוק כנוכר לעיל, והנה הרמב"ם פסק
(בית הבחירה פרק ב, הלכה ה): 'ומזבח שששו בני הגולה
וכן העתיד להפנות מדת ארפו ורחבו ל"ב אמות על ל"ב
אמות' עכ"ל, ואולי זה עוד טעם לקשר בין ניתוק החוטים עם
ל"ב שינים דווקא.